

TÕRVA TEATAJA

MÄRTS
2023

Väljaandjad: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: OÜ Joon Tiraaz: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

VALIMISED OLID TÕRVALE JA VALGAMAALE ÜLIMALT EDUKAD

Egon Ilisson

Tänavused Riigikogu valimised kulmineerusid teadupärast Reformierakonna seljavõiduga, kuid Kagu-Eestis oli olukord kohati selgelt põnevam kui mujal. Ka Tõrva vallas olid tulemused palju ühtlasemad kui paljudes teistes Eesti paikades.

Kagu-Eesti (Valga-, Võru- ja Põlvamaa) parima tulemuse tegi Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE). Meie ringkonnas oli EKRE valijaid 26,5% ning Eesti Reformierakonda (REF) eelistas 24%. Neile järgnesid Eesti Keskerakond (KESK) 13,4%, Sotsiaaldemokraatlik Erakond (SDE) 12,3% ning Erakond Eesti 200 (Eesti 200) 11,5%.

Valgamaa üldine valimisaktiivsus jäi siiski kõigest 62,3% peale, millest nigelamat numbrit näitas vaid Ida- Virumaa (53,1). Siiski on need selgelt paremad numbrid kui 2019. aastal, kui Valgamaal oli aktiivsus 59,5% ja Ida-Virumaal 48,2%. Kagu-Eestis teistes maakondades olid tänavu oluliselt ilusamad aktiivsusnumbrid - Põlvamaal 65,8% ja Võrumaal suisa 69,6%.

Erines ringkonna mustri

Kui Kagu-Eestis võidutses kokkuvõttes EKRE, siis Valgamaal ja Tõrva vallas saavutas parima tulemuse Reformierakond. Tõrva vallas võitis Reformierakond 1118 häälega, mis moodustas 34,8%, EKRE saak oli 22,7%, Keskerakonnal 12,3%, SDE 10,5%, Eesti 200 8,3% ning Isamaal 7%.

Rõõmustavad ei ole kahjuks aga Tõrva valla valijate arvu üldnumbrid - kui neli aastat tagasi oli valimisõiguslikke meie vallas 5032, siis nüüd koguni 277 võrra vähem.

Samas oli kehtivaid hääli tänavu 3208, mis on vaid 60 võrra vähem kui eelmistel valimistel ehk rahvas huvitus valimistest palju rohkem.

Kagu Eesti Top 15 häälemagnetid

- Liina Kersna (Reformierakond) - 4073 häält
- Rain Epler (EKRE) - 3365
- Igor Taro (Eesti 200) - 3277
- 4. Ants Frosch (EKRE) - 2618**
- Anti Allas (SDE) - 1970
- 6. Ester Karuse (Keskerakond) - 1677**
- Erki Savisaar (Keskerakond) - 1521*
- 8. Maido Ruusmann (Reformierakond) - 1500**
- Ivari Padar (SDE) - 1468*
- Eerik-Niiles Kross (Reformierakond) - 1428
- 11. Priit Sibul (Isamaa) - 1424**
- Helen Rebane (EKRE) - 1342 *
- Tarmo Tamm (Keskerakond) - 1259*
- Mati Kuklane (EKRE) - 1057*
- Mait Klaassen (Reformierakond) - 969*

*on hetkel riigikogu asendusliikmed
rasvaselt Valgamaaga igapäevaselt seotud kandidaadid

Meie maakonna kandidaatidel läks suurepäraselt ning Valga maakonnast on Riigikogus hetkeseisuga vähemalt neli liiget. Ka Tõrva vald sai üle pika aja oma esindaja Toompeale ja seda praeguse vallavanema Maido Ruusmanni (REF) näol, kes kogus 1500 häält. Rõõm on tõdeda, et Valgamaalt valiti Riigikokku igast vallast vähemalt üks kandidaat, sest Otepäält osutus valituks Ants Frosch (EKRE) 2619 häälega, Valga valda esindavad Ester Karuse (KESK, 1677 häält) ja Priit Sibul (Isamaa, 1424).

Ka teised Tõrva valla kandidaadid ei pea silmi peitma, Karl Kirt (SDE) kogus kokkuvõttes 433, Ülles Juht (KESK) 216, Kadri Napritson-Acuna (Eesti 200) 142, Kalle Vister (Isamaa) 128, Mikk Umbleja (Parempoolsed) 92 ning endine Helme vallavanem ja Tõrva linna- pea Väino Tõemets (Parempoolsed) 39 häält.

Ruusmann vs erakonnad

Tõrva valla valimistulemusi eraldi vaadates selgub, et siin võimutses oodatult vallavanem Maido Ruusmann, kes sai 813 kohaliku inimese heakskiidu Toompeale tööle asumiseks. Sealjuures pabersedelil oli hääli rohkem kui elektrooniliselt. See on küllalt sarnane number eelmistele valimistele, kus õnnistuse parlamenti minna andsid vallavanemale 800 Tõrva valla kodanikku (hääletasaak toona kokku 1093). Mõlemal korral on Tõrva vallavanem oma

Valimisringkond nr 11 ehk Võru-, Valga- ja Põlvamaa valimistulemused

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	11759	26.5%
Eesti Reformierakond	10655	24.0%
Eesti Keskerakond	5949	13.4%
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	5476	12.3%
Erakond Eesti 200	5105	11.5%
ISAMAA Erakond	3784	8.5%
Erakond Parempoolsed	1015	2.3%
Erakond Eestimaa Rohelised	555	1.2%
ARGO MÖTTUS	105	0.2%

hääletasaagiga edestanud teiste erakondade koondtulemust. Kui eelmine kord Ruusmannil otse Riigikokku saada ei õnnestunud, siis seekord küll. Üheks oluliseks põhjuseks on ka see, et tänavu sai Ruusmann toetust kõvasti juurde just Otepääl ja Valga valdadest. Otepäält tuli võrreldes 2019. aastaga 128 ning Valga vallast koguni 243 lisahäält.

Ruusmannile järgnesid Tõrva vallaelanike lemmikkandidatidena Karl Kirt (SDE) 241 ja Ants Frosch (EKRE) Otepäält 218 häälega. Meie kohalikke kandidaate edestasid veel Liina Kersna (REF) 189, Ester Karuse (KESK) 171, Rain Epler (EKRE) 171 ja Igor Taro (Eesti 200) 162 häälega. Nende järel juba Ülles Juht (KESK) 111 häälega ning populaarsuselt järgmine kandidaat meie kohalike seast oli Kalle Vister (Isamaa) täpselt 100 häälega. Kogenud poliitikutele järgnesid uustulnukad Mikk Umbleja (Parempoolsed) 58, Kadri Napritson-Acuna (Eesti 200) 57 häälega. Väino Tõemets (Parempoolsed), kes viimastel aastatel juhtinud ministerruumites erinevaid osakondi, oli 20 valija toetusega.

Ühtlus tõi kohad

Võru-, Valga- ja Põlvamaale paistab praeguse seisuga Riigikogu kohti koguni 12. Valituteks on Maido Ruusmann, Anti Haugas, Liina Kersna, Eerik-Niiles Kross ja Andrus Seeme Reformierakonnast, Rain Epler ja Ants Frosch EKREst, Ester Karuse

Keskerakonnast, Igor Taro Eesti 200st, Anti Allas Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast ja Priit Sibul Isamaast. Lisaks saab suure tõenäosusega asendusliikmena parlamenti ka Reformierakonna esimene asendusliige Mait Klaassen.

Esindatus on meeldivalt suur ja saadikuid on kahe võrra enam kui eelmine kord. Üheks oluliseks põhjuseks oli ka nimekirjade ühtlus ehk superstaare, kes nimekirjas järgmistele jätaks vähe näppude vahele, seekord nii palju ei olnud. Neid, kes kogusid üle 1300 hääle, oli koguni 12 (eelmisel korral 8). Teiseks põhjuseks on Reformierakonna suur edu, mis tõenäoliselt viib meie kandist nende liikmeid pealinna suisa kuus. Kusjuures ühtlusest annab tunnistust ka see, et ilma ühegi hääleta jäid meie vallas kõigest neli kandidaati 78st. Eelmisel korral oli hääletuid suisa 13 (toona oli 91 kandidaati).

Egon Ilisson

Poliitika kui jalgpall

Kuna mõned asjad elus on minu jaoks arusaamatud ja nõutuks tegevad, siis pean ma tihtipeale paigutama elulised teemad mõnda teise konteksti. Peamiselt olen selleks kasutanud võrdlust spordiga, mis tundub mulle kõige lihtsam ja arusaadavam. Tänavused valimised ja pärast seda tekkinud arutelud tuli samuti spordimaailma üle kanda, et täit võrdluspilti saada.

Oletame siis, et tegu on jalgpalliga, sellest saavad vist küll kõik aru. Mänguks näiteks MM-finaal, sest mõne neist on elus vast kõik ära vaadanud. Et intriig oleks maksimaalne, siis mängivad Saksamaa ja Brasiilia.

Kui sa lähed jalgpallis vastu iga nelja aasta tagant toimuvale kõige tähtsamale mängule, siis on alati palju spekulatsioone ja arvamusi. Meedia kirjutab, et tegu on võrdsete mänguga, kihlveokontorid ei julge kellelegi selget eelist anda. Fännid on loomulikult kahte leeri: ühed kiidavad omasid, teised laidavad vastaseid. Pinge kerib iga päeva ja tunniga, mil finaalmatš lähemale jõuab. Ennustusi tuleb igasuguseid, kelle liider võiks teha parema mängu, kellel oht rumalate vigade pärast saada punane kaart.

Kõik reeglid on juba ammuilma kokku lepitud ja reegliteraamatuse kirja pandud. Kõik peavad selle järgi mängima ning kõik on sellega nõus. Mõlemad tiimid puurivad üksteist pilkudega enne avavilet, siin ei anta üksteisele meetritki ruumi. Mõlemad usuvad omade võitu, no vähemalt viiki, lisaagea - kõva lahing tuleb igal juhul! Publik on kohal, kogu riik, kogu maailm vaatab lootuses ja samas ka väikse südamevärinaga, mis nüüd saama hakkab. Internet kihab ülistus- või laituskõnedest.

Ja siis algab finaal. Brasiilia läheb juba 6. minutil juhtima, osa rahvast juubeldab, nagu võit oleks käes, teised närvivad veel rohkem küüsi. Kas nüüd ongi mäng otsustatud? Aga isegi jalgpallikauged inimesed teavad, et jalgpall ei kesta mitte veerand tundi, vaid 90 minutit. Esimene poolaeg lõpeb 1:0. Ongi kõik? Brasiilia on meister? Aga kui poolaja paus läbi, tuleb Saksamaa riietusruumist ja lööb seitse vastuseta väravat. 7:1! Milline vägev sooritus, seljavõit, jalgpall oma parimas mahlas.

Kuid selle asemel, et vastastel kätt suruda, hakkavad brasiillased toorutsema, kisuvad riidu, vehivad rusikatega. Peatreener on raevus, meeskonna kapten üritab ükskõik keda staadionilt leida, keda kaotuses süüdistada, sama teevad teised võistkonna liikmed ja fännid. Kohtunik on süüdi! VAR on süüdi! Halb ilm on süüdi! Vastaste ründaja on dopingut tarvitanud! Ükskõik kes on süüdi peale brasiillaste enda. See, et vastased tegid hea mängu, ei tule kõne allagi! See, et nende endi ründajal olid jalad aeglased või väravavaht lasi nagu sõel palle läbi, ei puutu asjasse...

...nädal on finaalmängust möödas. Fännid üle maailma on vaadanud mängu korduvalt üle ning keegi ei leia, et Brasiiliale oleks liiga tehtud, kõik on leppinud ja ootavad järgmist MMi. Isegi endine meister Itaalia, kes seekord hävis täielikult, lohutab neid. Ka Brasiilia poolehoidjad on rahunenud. On ju nemadki lihtsalt jalgpallisõbrad, kelle lemmikud seekord ei võitnud. Nad pole rääkivad ja kaklevad põmmpead (oli ka siinkirjutaja kunagi nende poolehoidja), neid lihtsalt ei kõneta euroopalik jalgpall. Mõned mängijad ja treener veel kurjustavad ja nõuavad reeglimuudatusi, aga peagi rahunevad ka nemad. Nad saavad aru, et teine koht ei ole kaotus, see on väga hea tulemus.

Ja jalgpallimaailm veereb edasi. Kõik keskenduvad jälle vaikselt oma tööle valiktsükliks, et järgmisel MMil võimalikult hästi esineda. Ka Brasiilia, sest neil on uus eesmärk ja meil on neid jalgpallielus väga vaja. Vaja sellepärast, et muidu oleks sakslastel ja prantslastel liiga lihtne see elu ja nad muutuksid ülbeteks. Vaja sellepärast, et keegi ei tea kunagi, millises vormis nad on enne järgmisi tiitlivõistlusi, ning kõik salamisi kardavad neid. Vaja sellepärast, et jalgpall vajab nii Saksamaa täpset ja kaitset lähtuvat kui Brasiilia ettearvamatut ja ründavat sambajalgpalli.

Vaja selleks, et teised pingutaksid selle nimel, et neist kasvõi grammikene paremad olla. Kasvõi 1:0. Kasvõi penaltitega.

See on jalgpalli ilu ja võlu, kurbus ja rõõm, võitjad ja kaotajad. Andkem neile kõigile osalejatele, mängijatele, treeneritele ja fännidele au ning... armastage!

*ajaloolise töö huvides olgu öeldud, et Saksamaa on võitnud 2014. aasta MM poolfinaalis Brasiiliat 7:1, aga toona ei läinud Brasiilia juhtima, vaid löid viimasel minutil auvärava. Mäletate?

KUIDAS ÕPETADA LAPSELE 112 NUMBRILE HELISTAMIST?

Hädaabinumbrile helistavad igas vanuses lapsed, kes teatavad erinevatest juhtumitest, nagu tulekahju, kukkunud inimesed, terviserikkega pereliikmed ja nähtud vägivald. Paraku jõuavad Häirekeskuseni ka tüngakõned ja ekslikult tehtud kõned. Seetõttu tasub lapsele õpetada, kuidas helistada hädaabinumbrile.

Hädaabinumbrile helistamise õpetamisega tasub alustada, kui laps oskab moodustada lihtlauseid.

Tutvusta lapsele, mis number on 112 ja millistel juhtudel tuleb helistada. Seejuures on oluline õpetada, et 112 numbrile ei tohi helistada igavusest või naljategemiseks.

Abi kutsudes on oluline teada koduaadressi või asukohta. Kodus tuleks panna lapse jaoks nähtavale kohale aadress (nt külmkapile ja välisuksele) või üldine infoleht pereliikmete kohta. Lisaks koduaadressile on oluline teada, kuidas ja kas saabuv abi saab elamusse sisse (nt kas on fonolukk) ning kas on lahtiseid koeri.

Kui laps on juba piisavalt vana ja omab mobiiltelefoni, siis on oluline õpetada, kuidas määrata enda asukohta koordinaate. Samas, hoolimata tegevusest, tuleb alati teada enda asukohta.

Vastupidiselt levinud arvamusele telefoni automaatne positsioneerimine ei ole alati täpne, eriti tiheasutustes. Näiteks kortermajadega piirkonnas võib päästekorraldaja näha üsna täpselt kõne tegemise asukohta, aga mitte trepikoda, korrust ega korterit.

Helistades hädaabinumbrile, tuleb püsida liinil, kuni päästekorraldaja vastab kõnele. Hädaolukorras tundub iga sekund minutina ning seetõttu võib tekkida soov panna kõne hargile

ja uuesti helistada. Nii käitudes liigub helistaja kõneotejärjekorra lõppu ning abi peab kauem ootama.

Kui valida 112 number, siis on oluline jääda rahulikuks ja öelda selgelt: mis, kus ja kellega juhtus. Seejärel tuleb vastata päästekorraldaja lisaküsimustele ja järgida saadud juhiseid. Kui laps ei saa aru, mida temalt küsitakse või palutakse teha, siis tuleb seda öelda (ka seda on vaja lapsele õpetada). Kindlasti ei tohi vastuseid niisama pakkuda.

Iga natukese aja tagant on soovituslik läbi mängida hädaabi kutsumine ja seda erinevates keskkondades (nt kodus, lasteaias, koolis). Lapse õpetamiseks leiab lisamaterjale Häirekeskuse lastenurgast.

Naljakõne võib panna ohtu teise inimese elu

2022. aastal kasvas 112 numbrile helistamiste arv 12%. Kokku helistati üle miljoni korra, kuid abi saadeti välja alla poolte kordadest. Jätkuvalt moodustavad suurima osakaalu kiirabi väljakutsed (61%), millele järgnevad politsei (28%) ning pääste (4%). Ligemale neljandiku ehk 40 000 kõne võrra on kasvanud ekslike kõnede arv – kõned, kus lapsed, eakad või lukustamata telefonid ja käekellad valivad kogemata hädaabinumbri.

Detsembris helistas 3-aastane tüdruk ja teavitas, et on ükski kodus: ema läks bussiga ära, isa on tööl ja õdesid-vendasid ega kedagi teist ei ole. Kuna olukord oli muret tekitav, siis kõnele vastanud päästekorraldaja proovis välja selgitada lapse asukohta. See võttis tavapärasest kauem, sest tegemist oli mudilasega. Kõne käigus selgus, et tegelikult olid vanavanemad

Eeskujulikud Lõuna-Eesti lapsed

Häirekeskus tunnustas üle-euroopalisel 112 päeval tublisid lapsi, kes on helistanud hädaabinumbrile. Teiste hulgas tõsteti esile ka Lõuna-Eesti lapsed:

10-aastane Kassandra helistas hädaabinumbrile, et kutsuda kiirabi oma eakale lähedasele, kes oli kodus kukkunud ja viga saanud.

11-aastane Liisa kutsus kiirabi teisele lapsele, kellel esines krambihoo. Ta jäi rahulikuks, kuulas tähelepanelikult päästekorraldaja küsimusi ning täitis hoolikalt saadud korraldusi abi saabumiseni.

13-aastane Keijo teatas tulekahjust.

kõrvaltoas. Väikelapse käes oli telefon, millega kogemata helistas hädaabinumbrile. Seetõttu on soovitatav mängimiseks hankida mängutelefoni (ka SIM kaardita telefoniga saab helistada 112 numbrile).

Aeg-ajalt helistatakse hädaabinumbrile siira eesmärgiga, mille taga võib olla kellegi ebaõnnestunud nali. Jaanuarikuu lõpus helistas 9-aastane poiss õele ja teatas, et on kukkunud auku ja vajab abi. Seejärel jäi telefon tummaks ja rohkem ei saadud ühendust abi palunud poisiga. Tragi tüdruk rääkis juhtumist isale, kes võttis ühendust Häirekeskusega. Last hakati otsima koos vanemate, politseiga ja päästedrooniga. Peagi leiti poiss ja selgus tõsiasi, et noormees oli teinud õele tüngakõne. Ebaõnnestunud nali tõi närvinget vanematele ja kaasas suures mahus Häirekeskuse, politsei ja pääste abiressursse.

Eelkirjeldatud kõned hoiavad kinni hädaabinumbri. See tähendab, et päästekorraldaja ei saa aidata inimest, kes seisab silmitsi oma elu suurima kriisiga, mil ohus võib olla kellegi elu, tervis või vara.

KUUFOTO: XII Euroopa Saunamaraton jõudis tänava ka otsapidi Tõrva. Fotod: Egon Bogdanov

Kogukondade eestvedajad said kokku

2. märtsil kohtusid Mulgi Elamuskeskuses Tõrva valla külade ja kogukondade eestvedajad ning külaaktivistid. Esindatud oli Ala, Holdre, Hummuli, Karjatnurme, Koorküla, Pikasilla, Riidaja, Ritsu ja Taagepera külad.

Üheskoos arutati seda, mis on juba ette võetud, mis plaanid on külaliikumistel tulevikuks ning kuidas vald saaks ettevõtmistele omapoolset tuge pakkuda. Kohtumist juhtis Tõrva vallavanem Mairo Ruusmann, kes tegi ka ekskursiooni peagi täielikult valmivas Mulgi Elamuskeskuses.

KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMMI (KOP) KEVADVOOR ON AVATUD

1. märtsist on avatud kohaliku omaalgatuse programmi kevadvoor, kust kogukondadesse panustavad mittetulundusühingud ja sihtasutused saavad taas oma tegevuseks toetust küsida. Sel aastal panustab riik läbi programmi kogukondade arengusse 1,2 miljonit eurot. Maksimaalne toetussumma on 4000 eurot projekti kohta, taotluste esitamise tähtaeg on 3. aprill kell 16.30.

„Meie kogukonnad on sellest programmist olnud alati aktiivsed erinevate projektide jaoks raha taotlema. Märkimisväärne on, et neid vahendeid kasutatakse kohalike inimeste jaoks tõesti väärtuslike ettevõtmiste korraldamiseks ja on imetlusväärne, kui leidlikud ollakse,“ sõnas riigihalduse minister Riina Solman. „Näiteks on setud seadnud Obinita külakeskusesse sisse kogukonna toidukapi, kuhu saab nii toitu annetada kui võtta endale seda tasuta kaasa ning osa kohalike tootjate kaupu on ka müügis nii-öelda aususe peale,“ tõi minister välja. „Vahvaid projekte võiks loetlema jäädagi,

näiteks korraldatakse Tallinnas Lille asumis, kus asub palju eestisegseid maju, uste ja akende renoveerimise koolitusi ning sügisel sai Pärnumaal toetust projekt, kus inimestega räägitakse liikumisest, vaimsest tervisest, tasakaalustatud toitumisest ning muust olulisest tervisega seonduvast. Tartumaal korraldati suvel aga toetuse abil õpilasmalev ja kutsuti ellu puhk pillimuusika tantsuõhtud.“

Kohaliku omaalgatuse programmiga aidatakse kaasa tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimisele ning püsimisele. Toetust saab taotleda kahest meetmest.

Kogukonna arengu meetmega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevdamiseks ja tõhusama koostöö tekkemise ning maksimaalne toetussumma on 2500 eurot. Investeeringute ja kogukonnateenuste arendamise meetmega panustatakse kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise ning kogukonnaliikmetele

vajalike teenuste pakkumise, maksimaalne toetus on 4000 eurot.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides oma piirkonna heaks tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena omavalitsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot ning omafinantseering peab olema 10% projekti kogumaksumusest. Taotlemine toimub elektrooniliselt Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonnas, kuhu saab taotlusi esitada 3. aprillini kuni kell 16.30.

T a o t l u s -vooru viivad läbi maakondlikud arendusorganisatsioonid, Valga maakonnas Valgamaa Arenguagentuur.

Eesti omavalitsuste talimängudel tuli esikoht

Tõrva valla esindus tänavusel 38. Eesti omavalitsuste talimängudel Elvas oli kõigest üheliikmeline, aga vaatamata sellele toodi koju esikoht. Juhtide võistluses võitis naiste arvestuses Tõrva abivallavanem Helen Elias!

Kutse Tõrva Riiska-Tõrviku riigimetsas plaanitavate metsatööde kava tutvustamise avalikule koosolekule

RMK tänab kohalikku kogukonda, omavalitsust ja elanikke Tõrva Riiska-Tõrviku riigimetsa kõrgendatud avaliku huviga alal metsatööde planeerimiseks RMK-le saadetud ettepanekute eest.

Kokkuvõttega, mis sisaldab kõiki esitatud ettepanekuid ja nendega arvestamise või mitteamistamise põhjendusi, on võimalik tutvuda RMK kodulehel. Saabunud ettepanekuid arvesse võttes on koostanud Tõrva

Riiska-Tõrviku riigimetsatööde kava projekti aastateks 2023–2033. Projektiga ehk kinnitamata kavaga on võimalik tutvuda RMK kodulehel.

Ootame kohalikku kogukonda, elanikke ja kohalikku omavalitsust riigimetsas plaanitavate metsatööde kava tutvustamise avalikule koosolekule Tõrvas Tõrviku kaupluse parklas 27. märtsil kell 18.00. Liigume seejärel metsarajale.

TOETUS ERATEEDE REMONDIKS JA E HITUSEKS

Kuni 30. aprillini 2023 on avatud Tõrva valla erateede remondi- ja ehitustööde toetuse taotlusvoor, mille eesmärk on toetada erateede omanikke teede seisukorra parandamisel.

Tõrva vallavanem Mairo Ruusmann kutsus üles elanikke aktiivselt taotlusvoorus osalema. „Maapiirkondades on kruusateede halb olukord üks peamisi murekohti. 600 eurot toetust ei ole teede remondi mõttes küll suur raha, kuid usun, et see on abiks mitmetele peredele liikumisvõimaluste parendamiseks,“ sõnas Ruusmann.

Toetuse suuruseks on kuni 50 protsenti tööde maksumusest, kuid mitte rohkem kui 600 eurot ühe eratee kohta aastas.

Taotlejatest tekib pingerida, mille moodustamise aluseks on järgmised põhimõtted:

- 1) suurim kasusaajate hulk;
- 2) tööde soodsaim maksumus;
- 3) varasem toetuse mittesaamine.

2023. aastal saavad erateede toetust ainult esmakordsed taotlejad. Korduva toetuse taotlejad sel aastal toetust ei saa.

Toetuse peab ellu viima kolme kuu jooksul abikõlblikuks tunnistamisest.

Toetuse taotlusi saab esitada Tõrva valla kodulehel selle lehe allosas, saata täidetud taotlusvorm digitaalselt allkirjastatult aadressile torva@torva.ee või tuua Tõrva Vallavalitsusse aadressil Kevade 1, Tõrva.

Taotlusi võetakse vastu 30. aprillini 2023.

Tõrva valla erateede ehitus- ja remonttööde toetamise kord ning taotlused on leitavad Tõrva valla kodulehelt.

Täiendav info:

Tõnu Jaansalu
515 6243
766 5312
tonu@torva.ee

17.04.2023 - 30.05.2023
KELL 9:45 - 17:00
TOIMUMISKOHT:
VALGA RAEKODA (KESK 11, VALGA)

Koolitajad:
Inga Tikk, Chaty Uibopuu,
Maili Kallaste, Kristo Krumm

ALUSTAVA ETTEVÕTJA BAASKOOLITUS

8 PÄEVA
64 akadeemilist tundi
OSALUSTASU 50 €
(sisaldab koolitusmaterjale ja kohvipause)

ROHKEM INFORMATSIOONI JA REGISTREERIMINE
WWW.ARENGUAGENTUUR.EE
REGISTREERIMINE KUNI 10.04.2023

MAAKONDLIKE ARENDUSKESKUSTE VÕRGUSTIK
Valgamaa Arenguagentuur
Euroopa Liit
Regionaalarengu Fond
Eesti
Tulevikus heaks

TÕRVA VALLA EELARVE PÕHILINE KULUKAAL ON TAAS HARIDUSEL

13. veebruaril toimunud Tõrva vallavolikogu istungil võeti vastu Tõrva valla 2023. aasta eelarve kogumaha 12,67 miljonit eurot, millest põhitegevuseks on ette nähtud 9,98 miljonit eurot ja investeringuteks 2,6 miljonit eurot. Eelarve vastuvõtmise poolt hääletas 14 vallavolikogu liiget, vastu oli viis ning istungilt puudus kaks volinikku.

Haridusele kulub eelarve kogumahust pool

Kõige suurem osa eelarvest kuulub taaskord haridusele - traditsiooniliselt on see suurusjärgus pool eelarvest. Tänavu moodustavad Tõrva valla haridusvaldkonnas tehtavad kulutused 50,5 protsenti, so 6 399 481 eurot kõigist põhitegevuse- ja investeerimiskuludest. Ka selleaastane suurim investering kuulub hariduse valdkonda – Tõrva Gümnaasiumi B korpusele. 16 protsenti kulub sotsiaalvaldkonnale ja tervishoiule – siia alla kuulub ka toetus Tõrva Tervisekeskuse ehituseks 600 000 eurot. Majanduse valdkond võtab enda alla 10 protsenti ning siia alla läheb nii elekter,

soojaenergia kui ka vallateede ja -tänavate korrashoid ning üldmajanduslikud arendusprojektid. Valitsemiskulud püsivad jätkuvalt kümnendiku peal ning vaba aeg, kultuur ja sport omavad 8 protsenti eelarve kogumahust. Elamu- ja kommunaalmajandus ning keskkonnakaitse, kuhu alla kuuluvad jäätmekäitlus, avalike alade puhastus, haljastus, veevarustus ja tänavavalgustus, saavad endale 6,5 protsenti eelarvest.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann sõnas, et haridus on vaeeldamatult kohaliku omavalitsuse üks kõige prioriteetsemad valdkondi ning see peegeldub ka eelarve osakaalus.

Investeeringud on suunatud haridusele ja tervishoiule

Suurimate investeeringute tabelit juhib sel korral Tõrva Gümnaasiumi B korpuse soojustamine ja ventilatsioonisüsteemi ehitus, mille käigus muutub hoone energiasäästlikumaks ning paraneb sisekliima. Investeeringu kogumaksumus on 900 000 eurot, millest Euroopa Liidu toetus moodustab 603 000 eurot ja valla omasalus on 297 000 eurot. Hariduse valdkonnas

VIIS KÜSIMUST VALLAVANEMALE VALLA MAJANDUSLIKU SEISU KOHTA

Postimehe majandusrubriigis avaldatud artikkel „Majanduslangus jätab osa omavalitsusi suurde rahahätta“ juhtis tähelepanu sellele, et kohalike omavalitsuste finantsseis pole kaugeltki päikeselises seisus. Rahandusministeerium töötas välja seitsmest näitajast koosneva finantsvõimekuse indeksi, mis hindab omavalitsusi viiepalliskaalal. Hinnatakse omavalitsuse suutlikkust täita võetud kohustusi, tõsta pakutavate teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti, tagada põhivara säilimine, maksta konkurentsivõimelist palka jne. Tõrva vald on selle tabeli alusel saanud hindeks vaid 1,71, mistõttu uurisime Tõrva vallavanemalt Maido Ruusmannilt, kuidas valla rahakotiga seis on.

Postimehes avaldatud kohalike omavalitsuste finantsvõimekuse tabelis paistab Tõrva vald silma üsna kehva tulemusega – vaid 1,71 punkti 5-st. Miks on see nii?

Peamine äkkpõhjus on käimasolev Ukraina sõda – ei ole kõrged elektri- ja küttehinnad valla hoonete käitlemisel jätnud puutumata ka meie tegevust, kulud nendes valdkondades on üüratult tõusnud. Lisaks väga lumerohked viimased talved, mis on mitmekordistanud kulusid lumelükkamisele. Võrdluseks, et kui 2020. aastal oli kulu elektrile, kütmisele ja lumelükkamisele 353 246 eurot, 2021. aastal kasvas 677 310-le, siis eelmisel aastal oli kulu juba 1 028 817 eurot. Lisaks on varasemast suuremat kulu põhjustanud ka laenude euribori tõus. Nii kujunes Tõrva valla eelarve kulude maht 2022. aastal 2,6% suuremaks planeeritud ja tulud samal ajal suurenesid 1,3%. See oli esimene aasta ühinenud vallas, mil valla kulud ületasid aasta lõpuks tulusid ja kasutada tuli varem kogutud sääste.

Laiemas plaanis aga on Tõrva valla kululiseks nõrkuseks palju madala kasutusintensiivsusega hooned üle valla territooriumi, mille nii sisu kui karbi ülalpidamine nõuavad suuri kulusid. Eks tuleb tõsiselt läbi arutada ja arvutada, kokku leppida, mida ja kus saame

veel efektiivsemalt majandada.

Üldpildis saan öelda, et 2022. aasta oli finantsiliselt päris karm, 2023. aasta eelarvet kokku pannes vaatasime kõik selle aasta tulud ja kulud kriitiliselt üle ning saavutasime päris hea positsiooniga eelarve. Energiat hinnad on ka natuke taltunud ja annavad leevendust, küll aga ka see talv on juba kuludelt lumelükkamisele olnud väga kulukas.

Kui vaadata kaugemasse tulevikku, siis tuleb teha tarku otsuseid nii valla teenuste pakkumise tõhusdamisel kui vallavara säästlikumaks muutmisel (soojustamises, ümberrehitud vajadustele vastavalt väiksemaks, jne).

Kui suur on valla laenukoormus ja kas see on kerkinud euribori valguses muutunud ka muret tekitavaks?

Kui võrrelda teiste Eesti omavalitsustega, siis Tõrva valla laenukoormus on hetkel mõistlikul tasemel, jäädes 2023. aastal 50% juurde põhitegevuse tuludest. Lubatud piirmäär kohalikele omavalitsustele on 80% põhitegevuse tuludest. Aga loomulikult, jah, tõusnud intressimäärad on suurendanud eelarve kulu ja uusi kohustusi võttes tuleb olla ettevaatlik. Eriti tänases majanduslikult heitlikus olukorras, kus sõda veel käib ja inflatsioon püsib jätkuvalt kõrgena. 2023. aasta eelarvest kulub laenude tagasimaksuks 415 100 eurot, mis kogumis moodustab 4% valla eelarve põhitegevuse kuludest.

Laiem probleem üle Eesti omavalitsustes on seoses kõikvõimalike kulude kasvuga võimetuses omatuludest investeringuid teha, vaid seda saab teha võetavate laenudega. Selle kitsaskoha lahendamiseks on lisaks omavalitsuse enda tegevuste efektiivsemaks muutmisele vajalik koostöös keskvalitsusega muuta riigi poolt omavalitsuste rahastust. Arutelud selles osas käivad juba pikemat aega, loodan, et lähijal jõutakse ka resultaadini.

Kui palju on Tõrva valla eelarve etteplaneerimatutest

kulutustest (lumelükkamine, elektri- ja küttehinnad)?

Nagu eelnevalt tõdesin, olid kulud elektrile, küttele ja lumelükkamisele üks suuremaid tõusuallikaid viimasel kahel aastal ja seeläbi mõjutab päris suurel ka eelarve tervikpositsiooni. Ainuüksi viimase aasta suurenemine 351 507 eurot, valla tulud aga sellises tempos ei tõusnud.

Kuna paljud Eesti vallad on majanduslikult raskes seisus, siis tuleb valida: kas kärpida tuleviku investeringutelt või jooksvast eelarvest. Kumb variant Tõrva puhul võiks jutuks tulla?

Tõsi ta on, et enamus Eesti omavalitsusi, sh Tõrva vald on sõja tõttu kiiresti halvemaks muutunud majanduslikus olukorras ja kärpeid tuleb teha nii tegevuskuludelt kui planeeritavalt investeringutelt ja võetavalt kohustustelt. Nii ka Tõrva vallas, oleme 2023. aasta eelarvet tehes kulusid prognoosisides kõik read väga pingsalt läbi käinud, tegevused ja investeringud, mis võimalik edasi lükata, planeerinud tulevikku, kui majanduslik olukord stabiliseerub. Samas saan kinnitada, et vallaelanikele saavad kõik teenused tagatud ja ka investeerimine arengusse jätkub. 2023. aasta eelarves on investeringutele ette nähtud kokku 2 580 700 eurot.

Valgas on näide sellest, kuidas projektirahade väärkasutus löi suure augu eelarvesse.

Kuidas Tõrva kontrollib, et hankelepingud saavad korrektselt täidetud?

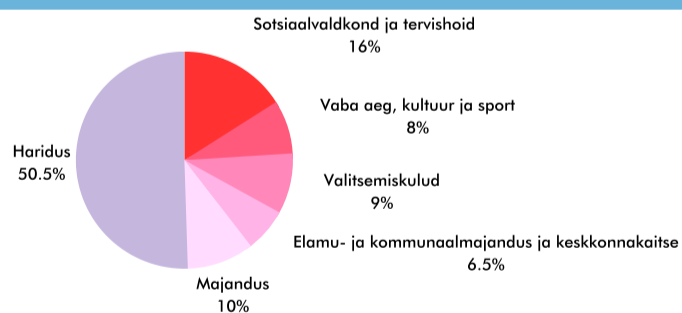
Oleme siiani suhtunud projektirahadega seotud asjaajamise korrektsusesse äärmiselt ettevaatlikusega, suuremate hangete läbiviimiseks oleme lisaks oma spetsialistidele kasutanud professionaalseid hankekorraldajaid ja advokaadi abi, aruandlusega tegelemiseks ka selleks spetsialiseerunud konsultatsioonifirmasid. Loodan küll, et need abinõud annavad rohkem kindlust, et kogu see bürookraatlik protsess on tehtud nagu kord ja kohus.

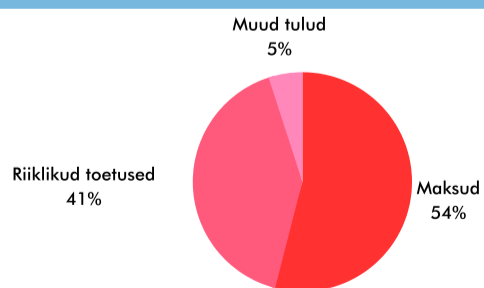
Tõrva valla eelarve 2023

Tõrva valla 2023. aasta eelarve kogumaht on 12,67 miljonit eurot.

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud

Põhitegevuse tulud

Valla eelarvest planeeritavad suuremad investeeringud:

- Tõrva Gümnaasiumi B korpuse soojustamine ja ventilatsiooni ehitamine - 900 000 eurot
- Toetus Tõrva Tervisekeskuse ehituseks - 600 000 eurot
- Vanamõisa elamurajooni infrastruktuur - 400 000 eurot
- Teede rekonstrueerimine - 120 000 eurot
- Hummuli mõisahoone kohandamine haridus- ja kogukonnakeskuseks - 100 000 eurot

suunatakse vahendeid ka Hummuli mõisahoone ümberkujundamiseks haridus- ja vabaajakeskuseks. Käesoleva aasta sügisest on plaanis kogu Hummuli haridus, noorsootöö, kultuuri ja vabaaja tegevused kolida kokku ajaloolisse Hummuli mõisahoonesse. Täna tegustatakse kahes eraldi hoones.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann avaldas head meelt varem tehtule, väga olulised ja suuremahulised investeeringud said tehtud „õigel ajal“, mil ehitushinnad olid veel taskukohased. Rekonstrueeriti valla

tänavavalgustus, valmis said ujula ning staadion Tõrva Gümnaasiumi juurde, samuti Mulgi Elamuskeskus. „Julgen väita, et tänaste ehitushindadega oleks nendest objektidest olnud jõukohane valmis ehitada vaid üks või kaks neist. Sel aastal saab valmis ka viimane pikalt planeeritud kriitilise tähtsusega suurprojekt Tõrva Tervisekeskus, mille ehitus on eri põhjustel edasi lükkunud,“ rääkis Ruusmann. „Kaua tehtud-kaunikene võib öelda, aga viimaks on see töös ning juba selle aasta lõpus saavad vallaelanikud

nautida uue tervisekeskuse hüvesid.“

Investeeringute tabelis on välja toodud ka Vanamõisa elamupiirkonna infrastruktuuri ehitus, mille finantseerimiseks tuleb raha eelmisel aastal müüdnud elamukruntide eest.

ÜHTNE GÜMNAASIUMI SISSEASTUMISTEST 2023

Tõrva Gümnaasiumi üheksanda klassi õpilastel on võimalus kümnendasse klassi kandideerimiseks osaleda ühtsel gümnaasiumi sisseastumistestil, mis toimub reedel, 21. aprillil 2023. aastal Tõrva Gümnaasiumis ruumis C208.

Katsetel osalemiseks tuleb õpilasel end registreerida ajavahemikul

14. märts kuni 28. märts aadressil <https://eis.ekk.edu.ee/eis>.

Sisseastumiskatsed koosnevad neljast testist:

- eesti keel,
- matemaatika,
- loodusained (bioloogia, füüsika, keemia),
- inglise keel.

Eesti keele ja matemaatika testid kestavad kokku 120 minutit. Järgneb 30 minutiline vaheaeg ja seejärel toimub loodustest ja inglise keele test, mille kestus on vastavalt 60 minutit ja 30 minutit.

Head kandideerimist!

TUNNUSTAME TEGIJAJD!

Veebruari lõpus andis tervise- ja tööminister Peep Peterson välja tunnustusi tegusatele maakondade terviseedendajatele

Tunnustuse pälvis ka Tõrva Vallavalitsuse spordi- ja rahvatervisepetsialist Tiina Neumann. Tiina Neumann seisab hea selle eest, et Tõrva piirkonna inimesed oleksid terved ja aktiivsed ning väärtustaksid aktiivset liikumist. Traditsiooniks on saanud kevadised ja sügised matkad «Otsi sõnu», kus valla viie keskuse

inimesed liiguvad looduses ning otsivad sealt sõnu, mis annavad kokku mingi lause. Kaasa on löönud 150–160 inimest.

Valmieras toimunud U18 vanuseklassi Balti võistkondlikel meistrivõistlustel esindas 1500m jooksus Eestit Bianka Uhtjärv. Aeg 4.55,05 andis hõbemedali ning aitas Eesti koondisel võita Baltikumi parima tiitel.

EDUKAD OLLAKSE NII SPORDIS KUI OLÜMPIAADIDEL

Valga Spordihallis selgitati U12 ja U14 vanuseklasside maakonna parimad sisekergejõustikus. Arvukalt medaleid võitsid neilt võistlustelt ka Tõrva Gümnaasiumi õpilased.

Tüdrukute U12 vanuseklassis tuli kolmekordseks maakonna meistriks Dorel Daum - 60 m jooks, 600 m jooks, kaugushüpe. Kete Lisanna Väli saavutas teise koha 150 m jooksus ja Lisete Nigla 600 m jooksus. Poiste samas vanusegrupis võitis Lucas Pärn kaugushüppe ja tuli 150 m jooksus kolmandaks. Reiko Ilisson oli parim kõrgushüppes.

Tüdrukute U14 vanuseklassis sai

Doris Daum pronksmedalid nii 60 m jooksus ja sama pikas tõkkejooksus. Melissa Anderson võitis kolm medali - 600 m jooksus ja kaugushüppes pronksi ja kõrgushüppes hõbemedali. Kaks hõbedat sai kaela Kristelle Mägi - 60 m jooks ja 200 m jooks.

Poistest teenis Ramses Jaani pronksi kaugushüppes.

Auhinnalisi kohti toodi hulgi ka olümpiaadidelt. Geograafia teadmisega hiilgasid piirkondlikus voorus nii poisid kui tüdrukud. Esikohad saavutasid Sirelin Meltsas (7. kl), Aveli Heletuli (11. kl) ja Ruben Rahnu (12. kl). Teisele kohale tulid Mathias Hindre (7. kl)

ja Elis Ütsik (8. kl). Õpilasi juhendas Laine Tangsoo.

Oma kunstiande ja oskustega saadi samuti hiilata ning gümnaasiumiastmes oli parim Kersti Põldsalu, Kärt Karu saavutas kolmanda koha. Põhikooliastmes oli kolmas Mirja Mari Vähi. Tublisid õpilasi juhendasid Meeri Raide ja Gerta Vister.

Ka füüsikas ei jäänud esikoha diplom toomata. Selle saavutas abiturientide arvestuses Tanel Tomson, kellele järgnes André Alexander Sults. Teine koht õnnestus välja teenida Rasmus Rästal (8. kl). Õpilasi juhendas Avo Sults.

TÕRVA RAADIO TERVITAB UUT PEATOIMETAJAT

13. märtsil valis Tõrva Raadio nõukogu raadiotele uue raadio peatoimetaja. Järgmised kaks raadiohooaega mööduvad kauaaegne saatejuht Kaidar Kängsepa juhtimisel. Kaidar on Valgast pärit noor aktivist, kuigi hetkel töötab ta Tartu Karlova koolis õpetajana. Tõrva Raadioga liitus ta juba 2018. aasta suvel. Oma viieaastase raadiokarjääri jooksul on Kaidar lugenud uudiseid, juhtinud eriilmelisi saateid ja pidanud reklaamijuhi ametit. Kaidar tõdeb, et möödunud hooaeg toimetuses kasvatas temas veelgi rohkem indu raadio arengusse panustada. Tulevast raadioaastast räägib värske peatoimetaja nõnda:

"Minu missiooniks Tõrva Raadios on arendada ja inspireerida inimesi, talletada piirkonna ajalugu ja pakkuda liikmetele mitmekülgset arenguvõimalust. Tõrva Raadios on imeline võimalus endale saada kogemust, mille väärtus on hindamatu. On olla uhke ja vastutusrikas tunne selle eesotsas."

Soovime Kaidarile töökat aastat ja ootame huviga uut hooaega. Kuulmiseni!

/// Suur tänu, et olid üks 1500-st inimesest, kes soovis, et tõrvakate tarkus ja kogemused jõuaksid Toompeale. Jõuavad!

Luban, et Sinu hääl on hoitud kindlates kätes!

Maido Ruusmann
Tõrva vallavanem
#omakandimees

 Reformierakond

TÕRVA KODU 10 - KODUSE TUNDEGA TÄIDETUD

Ene-Aet Sööt, Tõrva Kodu ja Valga Jaama üksuse tiimijuht

2 013. aastal avamisel olid majad veel tühjad ja kõledagivõitu, aga aja jooksul oleme kujundanud suured toad ja klienditoad just elanike nägu ja tegu. Suuresti on sellele kaasa aidanud elanike lähedased, eestkostjad ning oleme ka usinalt taaskasutust harrastanud ja ei põlga me ära n-ö teise ringi asju. Kui saabus kevad 2013, siis oli meie ehmatus suur, lume alt sulas välja territoorium, mis oli täielikult ehitustander. Haarasime kätte "Teeme ära" raames rehada ja labidada, saeda ja kirved ning korras-tasime krundi. Siingi olid suureks abiks just klientide lähedased. Koostegemisest oli ainult rõõm ja saime ka paremini tuttavaks. Esimese aastaga sai õueala suuresti kujundatud ja nüüdseks on meil ka grillikoda ja 2 kasvuhoonet ning omad õunapuud, marjapõõsad. Nii nagu igas koduski meil kõigil.

Aga liikudes õuest tuppa - mida teevad elanikud igapäevaselt, mis neile huvi pakub? Oleme toimekad ja tragid. Elanikud on õppinud majapidamistöid tegema, kes rohkem, kes vähem. Samuti juba läheb kuues aasta, kui teeme ise söögid. Klientid on abiks kartulite koorimisel, köögiviljade puhastamisel ja tükeldamisel. Köögi ja söögilaua koristamine on nende endi ülesanne. Huviga ollakse abiks ja juures, kui küpsetatakse. On ka kliente, kes suudavad iseseisvalt või väikesel juhendamisel valmistada lihtsamaid toite. Töötoana valmivad ühiselt isegi sefiritoridid. On kliente, kes on läbinud kutseõppe, hetkel õpib meil elanik kokaabiks Valga Kutseõppekeskus. SA Hea Hoog on meie partneriks klientide tööhõivel. Elanikud teevad käsitööd ja saavad selle eest ametlikult töötasu. Algusaastal ühest õuevahendite kõrvalhoonest rajatud savikoda on töös ka praegu ja teeme usinasti keraamikat. Oleks suurepärane, kui leiaksime tublidele meestele rakendust avatud tööturul. Meie partneriks on kodu algusaastast alates Spordiklubi Viraaž, käime igal teisipäeval spordisaalis. Vahel ei viitsita minna, aga kui juba seal ollakse, nauditakse liikumist täiel rinnal. Oleme agaralt käinud Veemõnulas ja ka Wagenküli SPA-s. Suvel käime meie kaunites järvedes ujumas ja võtame ette sõidu ka mere-randa. Lähimõnula ilusamad ja huvitavamad kohad on meil läbi käidud ja uuritud. Iga selline väljasõit on vaheldus ja osalejaid leidub alati. Küllastame kontserte, kinos käime ja kogukonna pidudelgi on meid näha. Oleme tänulikud ja rõõmsad, kui meid peole kutsutakse.

Milline on meie kodu?

Väikse linna servas,
künkjal maju kuus.
See me kodukene Tõrvas,
lahke on seal pere suur.
Igas majas oma hool,
kümme sõpra rõõmsalt koos.
Igaühel omaette tuba,
toimetamiseks vaja pole luba.
Päise päeva ajal majas
ühte juhendajat vaja.
Õõsel on meil kindel taks,
kõiki valvamas on kaks.
Toitlustajaid on ka kaks,
kõigi jaoks neil puudub jaks.
Seege ise teeme köögis tööd,
et saaks valmis maitsev söök.
Igal aastal Euroopast sõber uus,
tänu sellele meil võõrad keeled suus.
Rõõmu toovad noored kaugelt maalt-
Ukrainast, Kreekast, Saksamaalt.
Suhted linnarahvaga on head,
pidusidki peame nende seas.
Kõõs käime kontserdil, kinos, poes-
keegi meid nähes peitu ei poe.
Koduümbrus on meil kena,
inimesed märganud on seda.
Isegi auhinna otsustasid meile anda,
uhkusega tahame seda kanda.
Teeme igasugust sporti,
vabal ajal küpsetame torti.
Usinad me näputöös,
tantsupõrandal ei kartma löö.
Suvel Viljandis on laulupidu,
täiendame seal esinejate ridu.
Ja kui käes on kodukohvikute päev,
meie tehtud kooke, jäätist seal sa
näed.
Igaüks meist eriline, seda tea!
Püüa mõista! Lugu kõigist pea!
Väike armas kodukene Tõrvas meile,
mille ukseid lahkelt avatud on Teile.

Sellisel on kirjeldanud värsivormis
meie Tõrva Kodu, meie elanikke ja
nende tegemisi tegevusjuhendaja
Tuuli Loorits. Ja selline see meie elu
Tõrva Kodus tõesti ongi.

Oodatud traditsioonid

Kümne aastaga on meil välja kujunenud ka omad traditsioonid. Tähistame kodu aastapäeva koos Vabariigi aastapäevaga. Sel korral oli tähistamine pidulikum ja kutsusime külalisi. Rõõm oli kohtuda endiste kolleegidega ja juttu jagus kauemaks. Meenusime, mis oli, ja rõõmustasime, mis meil nüüd juba on. Traditsiooniliks on osalemine Tõrva valla Kodukohvikute päeval oma Jäätisekohvikuga. Lugesdes üle, milliseid erinevaid jäätiseid oleme teinud, siis läks asi sassi, aga kindlalt on erinevaid sorte olnud üle 20. Lemmikuteks on aastast aastasse olnud kuusevõrse-, kohvi-, astelpajujäätis ja lastele maasika-, šokolaadijäätis.

Valgamaal pakuvad ööpäevaringset erihooldusteenust seitse asutust ning teenust pakutakse 246 kliendile. Teenusepakkujateks on AS Hoolekandeteenused Tõrva Kodu, kus on kohti 60 kliendi jaoks, millega ollakse ka maakonna suurim teenusepakkuja. Paju mõisas asuv MTÜ Paju Pansionaadid pakub teenust 56le, MTÜ Valgamaa Tugikeskus 47 inimesele. Otepää vallas asuvb AS Lõuna-Eesti Hooldekeskuse Komsu osakond on kodus 29le, AS Hoolekandeteenused Valga Jaama 24le, AS Valga Haigla 20le ja Taheva Sanatoorium kümnele erivajadusega kliendile.

Tõrva Kodus pakutakse ööpäevaringset erihooldusteenust 60 inimesele. Mis see teenus endast kujutab ning mida kliendid teenuse raames saavad?

Ööpäevaringne erihooldusteenus on inimese ööpäevaringne hooldamine ja arendamine koos majutuse ja toitlustamisega, eesmärgiga tagada tema iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ning turvaline elukeskkond teenuse osutaja territooriumil.

Mida teenuse raames tehakse?

- kujundatakse inimese isiklikke ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades inimese tervise seisundit;
- juhendatakse sotsiaalsete suhete loomisel, säilitamisel ja arendamisel;
- juhendatakse aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- juhendatakse tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, finants- ja muude teenuste kasutamisel ning hariduse omandamise võimaluste leidmisel ja elluviimisel;
- kujundatakse tööoskusi ja võimaldatakse töö tegemise harjutamist;
- nõustatakse inimese lähedasi, sealhulgas temaga samas eluruumis elavaid inimesi tema käitumise ja suhtlemise eripärades;
- toetatakse teenust saavaid, sarnase diagnoosiga ja sellega seonduvate probleemidega inimesi toetavate gruppide tegutsemist nende juhendamise ja nõustamise kaudu;
- tagatakse inimese turvalisus;
- abistatakse inimest enese eest hoolitsemisel;
- järgitakse tervishoiuteenuse osutaja poolt inimesele määratud raviskeemi;
- luuakse kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatutele võimalus töötamiseks või töösarnaseks tegevuseks oma territooriumil;
- viiakse ellu muid tegevusi, mis on vajalikud ööpäevaringse erihooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks.

Kellel on õigus ööpäevaringset erihooldusteenust saada?

Ööpäevaringset erihooldusteenust on õigus saada täisealise inimesel, kellel on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire. Tal peab olema tuvastatud raske või sügava puude raskusaste ja töövõimekaotuseprotsent vähemalt 80%. Ööpäevaringset erihooldusteenust vajav inimene vajab abi enese eest hoolitsemisel ega tule toime igapäevaelu toimingutega või vajab selleks pidevat kõrvalabi ja juhendamist. Tema toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste osutamisega ning ta ei kasuta teisi erihoolkandeteenuseid. Ööpäevaringse erihooldusteenuse vajadus peab olema hinnatud rehabilitatsiooniplaanis.

Lisaks osutatakse ööpäevaringset erihooldusteenust veel ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega inimestele, sügava liitpuudega inimestele ja kohtumääruse alusel hoolekandetasutusse paigutatutele.

Kui midu on ööpäevaringse erihooldusteenuse kasutamine vabatahtlik, siis kohtumääruse alusel hoolekandetasutusse paigutatud inimesed saavad teenust tahtvastaselt – paigutamise vajadus on tingitud nende ohtlikkusest enesele või teistele ning teenust osutatakse kinnises asutuses. Kinnises asutuses teenuse osutamine tähendab seda, et teenust saav inimene on teenuseosutaja pideva järelevalve all ega tohi kinnise asutuse territooriumilt lahkuda.

Teenuse eest tasumine

Ööpäevaringset erihooldusteenust rahastatakse riigieelarvest. Küll aga peab ööpäevaringset erihooldusteenust saav inimene tasuma igakuiselt toitlustuse ja majutuse eest omaosaluse. Peale omaosaluse tasumist peab inimesele jääma vähemalt 15% tema sissetulekust. Kui inimesel ei ole piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, hüvitatakse puudujääv osa riigieelarvest. Selleks tuleb inimesel esitada taotlus omaosaluse puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest

Külastajate soove arvestades tegime eelmisel suvel laktoosivaba ja veganjäätiseid. Loodame ka sel aastal üllatada uue sordiga ja arvestada igati külastajate tagasisidega. See vastik koroonaaeg on paar aastat takistanud teha klientide poolt väga oodatud suurt ekskursiooni, eelmisel aastal sai see taas teoks, käidi uudistamas Tootsi, Arno, Kiire jt filmi "Kevade" tegelaste kooli Palamusel. Suveks on meil juba plaanid tehtud uueks ekskursiooniks, aga jätame selle siiski hetkel veel saladusse. Kliendid harjutavad juba hoolega ning kindel plaan on osa võtta nii lauljatena kui ka publikuna Viljandi erivajadustega inimeste laulupeost. Tulge teiegi vahvast peost osa saama 5. augustil Viljandis.

See suurepärase elanike toimetulek igapäevatoimingutes ja hubased kodud neile, aktiivne

osalemine kogukonna tegemistes on tänu väga tublidele töötajatele. Meie töös on ülioluline, et meeskond käiks ühte jalga ja ollakse kolleegile toeks. Ka see on vist faktor, miks meil ei ole suurt personali voolavust ja ligi pooled on need töötajad, kes alustasid 2013. aastal. Ettevõtte omalt poolt panustab igati töötajate koolitamisele ja motiveerimisele. Motivatsioonipaketti kuuluvad 5-päevane tasustatud lisapuhkus, töötajatele korraldatud suvepäevad ja suur jõulupidu. Hetkel töötab meil 24 tegevusjuhendajat ja 2 toitlustusteenindajat-tegevusjuhendajat. Tiimijuht ja tiimitöö spetsialist korraldavad töid ja tegemisi lisaks Tõrva Kodule ka eelmise aasta juulis avatud Valga Jaama Kodus. Meie kodu on praktikabaasiks tegevusjuhendajaks õppijatele kui

ka teistele sotsiaalvaldkonna õppuritele, üliõpilastele. Oleme oma meeskonda värvanud just eduka praktika läbinud õppureid ning tööle asudes on nad juba kursis, mis töö see tegevusjuhendaja töö on ning millised on meie elanikud. Nii nagu luuletuseski öeldud, võrustame välisvabatahtlike ning nad on suureks abiks ning kõik kliendid ootavad neid avasüli. Kohe esimesest päevast alates on nad meie perre vastu võetud ja ei tunda mingeid keelebarjääre ega võõristata. See on lausa fenomenaalne ja ootame väga, et saame sügisel taas kedagi meile külla vabatahtlikuna.

Sellina toimekas ja rõõmsameelne elanikkond ja töopere seal linna servas künka peal meil ongi. Oleme alati ootamas külalisi ja avatud erinevatele koostöö ettepanekutele.

MAGNUS KIRT: TÕRVA ON MINU LINN NII HEAS KUI HALVAS

Egon Ilisson, Karl Kirt

Meie odaviske rekordimees Magnus Kirt oli taaskord koju käimas ja hea meelega nõus juttu tegema sellest, mis teoksil ja mis plaanis.

Kus sa hetkel põhiliselt toimetad?

Hetkel on peamiseks peatuspaigaks Tallinn. Ei saa kahjuks ilma Tallinnata, aga üha rohkem toovad nädalavahetused Tõrva seoses AT Spordiklubiga. Kuna ma nii tõsiselt nagu varasemalt enam ei harjuta, on väga mõnus tulla nädalavahetuseks rahulikku kodupaika.

Mis see Tõrva fenomen ikkagi sinu jaoks on?

Ma just paar päeva tagasi mõtlesin selle peale, et kui ma olen Tallinnas, siis alati miski tõmbab Tõrva poole. Siin ma tunnen ennast paremini kui sigimise-sagimise keskel. Suved on eriti mõnusad vaikes väikelinnas. Parimad sõbrad on pärit Tõrvast ja jäänud eluks ajaks. Ma pole ennast ühelegi teisele linnale maha müünud - tean, et Tõrva on minu linn nii heas kui halvas. Tõrva on ka palju edasi arenenud ja igal pool üle Eesti räägitakse Tõrvast kui mõnustast suvituslinnast.

Tõrvas sind varrukast sikutatakse vähem ja saad natukene vabamalt ka olla?

No nüüd ma olen juba vana koer, kes mind enam Tallinnaski ära tunneb (naerab)? Ma pole enda meelest kunagi eriti edev olnud ja Tõrvas on kõik samal pulgal ning see teebki siin olemise mõnusaks.

Kuidas su tavapärase päev aastal 2023 välja näeb?

Ikka üpris trennine. Hoian ennast vormis ja valmistun millekski, milleks päris täpselt ei teagi. Vaatan, kuhu treeningud mind viivad. Meil on tore väike tiim, kuhu kuuluvad ka Gedly Tugi, Erki Mitman ja üks Läti poiss. Nemad sunnivad mind tiheimini hallis käima ja üks tekib siis ka endal trennihasart.

Millised on mahud võrreldes tippaegadega?

Alustasin väga vaikselt tänavust hooaega, aga siis hakkasin natukene jooksuma, hüppama ning viskama. Nüüd teen juba üheksa trenni nädalas, aga üks ikka oma 20-30% vähem kui tippaegadel. Ja nüüd ma teen ikkagi vastavalt enesetundele. Enne vigastust jälgisin plaani ja teadsin, et enesetunne läheb väga rasketel treeningnädalatel kehvas. Nüüd hoian mõnusat

joont ja ei lase kehal väga väsimusse ja stressi minna. Eks ka teadmised on läinud aastate jooksul paremaks ning mul on all korralik põhi, mille peale üles ehitada.

Kas kuidagi annab tervis ka tunda?

Ma ei ole veel nii vana, aga üks liigesed, põlved ja selg annavad ikka tunda. Ega väga kusagil tagasi ei pea hoidma, peale trenni kulub lihtsalt jääd rohkem.

Milliseid eesmärke ja tulemusi oodata algavalt hooajalt?

Eks oleks rumalus panna kaarte enda peale ja minna hooajale vastu tippportlasena. Laagrites valin

ikkagi tiimi nooremate liikmete juhendamise, Tallinnas saan Toomas Merila ja Indrek Tustiti näpunäidete järgi veidi rohkem enda viskamisele mõelda.

Marek Visteri tuge sul igapäevaselt enam pole?

Eks see oli ka loogiline jätk, sest kui olümpiaettevalmistuse tasemetootused ära kukkusid, siis rääkisime Marekiga, et pole mõistlik hakata kuidagi vägisi painutama. Tema roll oli ehitatud üles minu peale ja temast oli väga palju abi. Aga see oleks väga tänamatu, kui ma ütleks talle, et ole hea ja tee sama tööd edasi, aga meil pole lihtsalt eelarvet, millest sulle

tasuda. Aga eks me ikka arutleme ja analüüsime aeg-ajalt ning ta on kursis tiimi tegemistega.

Kuskohast tuleb eelarve kokku?

Indrek, Toomas ega mina ei küsi mingit raha sportlaste käest. Eks mind on ka noorena aidatud ja seda pole kunagi tehtud raha pärast. Põhiline on see, et sportlased saaksid teha ära oma laagrid ja eks Eesti Kergejõustikuliit ka toetab. Väga oluline on see, et söömine oleks paigas, treeningpaik olemas ning oskus ja koht, kus puhata. Need on hetkel kõik kaetud.

Kas toetajad on muidu enamjaolt alles?

Kindlasti on toetajaid. Kui ma tundsin, et tervis ei kannu välja, siis tegime ise otsuse, et lõpetame ära toetuslepingud ettevõtetega, kes toetasid sportlaskarjääri Pariisi olümpiat silmas pidades. Aga Gedly on talendikas ning kui tulemused veelgi paremaks lähevad, siis loodetavasti saame ettevõtjate poolt tuge ka tema karjääri toetamiseks.

Kas oled tundnud, et sponsorid kuidagi sinu kuulsust halvasti ära kasutasid?

Ei ütleks. Ma arvan, et see on alati olnud pigem selline teema, kus kuulatakse sportlast. Nendel aegadel, kui ma ise tihedalt võistlemas käisin, olid sponsorid väga vastutulelikud ning lasid mul alati kõik võistlused ja trennid ära teha. Alles seejärel vaatasime, kuhu sobitame fotosessioonid või intervjuud.

Ei taha su lähimatele nõuandjatele liiga teha ega keegi neist pole ju kunagi nii kaugele oda visanud ega kedagi treeninud, kes oleks sinu tulemusteni jõudnud. Kas tähendab, et pidite kõvasti leitudama ja olid justkui katsesportlane?

Jah, mingimääralt kindlasti me olime katsesportlased. Minu karjäär on ju läinud väga huvitavat rada pidi. Tõrva gümnaasiumi saalis alustasin väga laia spektriga, tegin erinevaid alasid kuni kaheksanda klassini. Spordi vastu tekkis järjest suurem huvi, teadsin korvpallist, võrkpallist, suusatamisest ja igast alast midagi. Sealt edasi juba Valgas treenides jõudsin kergejõustikuni ning lõpuks Toomas Merila käe alla Tallinnasse juba spetsiifilist odavisketrenni tegema. Siis hakkasime Risto Mätasega kahekesi tegema ja mahud olid tohutult suured. Risto oli just kehakultuuri

paberi kätte saanud ja algaja treener. Esimesed aastalt tegime jubedalt tööd, mida polnud vaja - igal aastal jälle kriipsutasime midagi maha. 2015. aastal sain Indrek Tustitiga jutule ning vaikselt hakkasime koostööd tegema. Ta on väga haritud nii spordis kui spordiväliselt ning temalt juba hakkasin saama uusi ja vajalikke teadmisi organismi ja ettevalmistuse kohta. Siis tuli ka punti Marek, kes alguses ei teadnud odaviskest samuti palju, ning eks me siis katse-eksituse meetoditega jõudsime sinna, kuhu me jõudsime.

Tead sa midagi, mida teete tiimiga ülejäänud maailmast teisiti?

Kindlasti, lähenemine on meil teine. Kõik küsivad, miks te nii palju laagrites jooksete ja hüppate. Minu ideoloogia on alati olnud selline, et seda peab tegema ja jalad peavad olema odaviskajal head. Odavise ei ole raskejõustiku ala nagu kuulitõuge, vaid läheb ikka rohkem kergejõustiku alla.

Kui 2015 viskasite Taneliga mõlemad Kohilas vägevad isiklikud rekordid, ütlesid lõuapoolikud, et Kohilas mõõdetakse tulemusi purjus pea ja sammudega. Kuidas see võimalik on, et mõnel võistlusel visatakse ebareaalselt kaugele?

Ma usun et see asi läks käima toona just sellepärast, et mina nii palju oma isiklikule otsa panin. Tanel viskas meetri oma rekordist kaugemale ja Risto tegi ka 82 meetrit. Oli väga hea tasemega võistlus ja kui poleks minu 86.65 olnud, polekski keegi ilmselt nii hullult sellele reageerinud (enne seda võistlust oli Magnuse isiklik rekord 82.22 - toim). Teinekord on lihtsalt head olud ja ka hea staadion. Võtame näiteks Kuortane staadioni, seal olen ka mitmel korral väga kaugele visanud.

Toonasel Kohila võistlusel teadsin juba soojendusel, et mul on hea minek. Mäletan, et muru peal visates tundsin, et kuidagi väga lihtsalt oda lendab ja keha üle on väga hea tunnetus. Võistlus ei olnud väga kaua pärast Pekingi MMi ja Indrek juba abistas mind kavadege. Peale MMi ei võtnud me kohe koormust maha, sest tahtsin olümpianormi täita. Algul pidin minema Itaaliasse Rietisse võistlema, aga lõpuks tegid eestlased sarnase pakkumise ja valisin Kohila. Pärast võistlust oli seda tolmu, mis

AT Wellness Center

Koos Mairo ja Marek Visteriga majandab Magnus Kirt ka Tõrva linnas Ravila tänaval asuvas spordiklubis, kus on kaasaegne jõusaal jõusaalimasinate ning kahe tõstepõrandaga! Lisaks erinevad kardioseadmed, rühmatrenni saal ja saun.

„See on väikese linna ettevõtmine ja see ei ole selline ettevõtmine, et sellest ära elada. Tähtis, et ise saaks trenni teha, kogukonnal oleks võimalik teha ning et tuleks ots otsaga kokku,“ räägib Kirt ööpäev läbi avatud jõusaalist. Kiipkaardisüsteem lubab klubiliikmetel kasutada jõusaali kasvõi öösel. „Natukene aitab ka majutus, mille tuludest saame aeg-ajalt asju uuendada.“

Kes soovivad AT Wellness Centri teenuseid kasutada, võivad julgelt võtta ühendust Teamkirtmy@gmail.com või 514 4230.

Fotod: Raigo Pajula/EOK,
Jan Õiglane, Erakogu

üles keerutati, ikka väga palju, aga ma rõhutan praegu ja ütlesin ka siis, et ma tahan oma karjäärile vaadata tagasi ilma ühegi luukereta kapis - sellepärast ma ei ole ise kunagi kahelnud selle tulemuse õigsuses. Odad olid kontrollitud, kõik oli õige ja videost on ka näha, et see oli kuni 2018. aastani tehniliselt üks minu elu parimaid katseid. Praegu tagasi vaadates ei ole enam kellelgi selle kohta midagi öelda, sest ma tõestasin korduvalt oma veelgi paremate tulemustega selle õigsust.

Isegi kui sportlane on heas vormis, siis närv on ju ikka sees? Sina oled ennast korduvalt kokku võtnud ja tõestanud otsustavatel hetkedel oma taset. Kuidas see on õnnestunud?

Ikka on närv sees. Ja kellel pole, siis see teeb võistluse lihtsalt ära, aga kellel närv sees, see saab teha ideaali ja maksimumi peale. Minul oli see enese kokkuvõtmine natukene ka auasi. Mõtled, et kurat küll, juba kuues katse ja esimesed viis kõik on mööda läinud ja tunned, et kusagil on see iva olemas, mida muuta. Ei saa olla klaasistunud pilguga oma mõtetes, vaid kogu aeg asjas sees ja keskendunud. Eks on oldud selg vastu seina olukordi, kus tead, et rohkem katseid pole - tuleb ennast maksu mis maksab kokku võtta.

Kuidas sa puhkad?

Reaalne puhkus on see, kui oled oma võistlused ära teinud ja kõik on hästi läinud, närv on rahulik ja lähed sügisele vastu vaba olekuga. Ettevalmistusperioodil ma alati kahtlesin endas, isegi kui treenerid ütlesid, et kõik on korras. Ikka lähed koju ja vaatad videod üle ning üritad juurde panna. Eks see mind ka kulutas, aga detailide otsimine oli ainuõige otsus, kuidas arenda 90 meetri mehaks. Aga kergematel nädalatel lihtsalt usaldas plaani, isegi kui endale tundus, et liiga maha lased koormused.

Milliseid isa Peeter Kirdi õpetussõnu oled sporditeele kaasa võtnud?

Eks noore poisina mingid tõekspidamised ei tundunud nii õiged kui nüüd. Ma ei ole kunagi olnud tugeva närviga sportlane. Läks palju aega, et leida oma rütm ja tasakaal, ning suurteil võistlustel taandub edu ka vaimse valmisoleku taha, sest enamus tuleb sinna füüsilise tippvormiga. Kui isa veel elas, siis eks ta just rõhutaski seda vaimset tugevust ning selle parandamist. Lõpuks ehk tuligi selle pealt, et pidin hakkama ise otsuseid tegema. Vahel ongi vaja ise teha need elukõverad, põhjad ja tõusud läbi ning siis asi loksub paika. Aga kõige parem vaimne valmisolek tuli ikkagi superhea ettevalmistuse

pealt. Kui teed nii palju trenni, et väga vähesed sportlased maailmas suudaksid paremini, siis lihtsalt oled enesekindel ning lähed võistlustele enesekindlalt vastu.

Aga enda poegadele mida soovitaksid? Kas peaks tegema mitmekülgset või juba väiksest peale spetsiifilist trenni?

Oleneb alast, kui võtame jalgpalli, korvpalli, tennise või golfi näiteks, siis selliste osavusvalade puhul on väga keeruline, et käid lihtsalt Tõrva linna vahel ringi, kooli trennis ja vaikselt kasvatad koormust eale vastavalt. Seal ikka peab juba väiksest peale konkreetselt alale pühendumat. Aga mina olen noortele soovitanud jääda mitmekülgseks ja alati taandub kõik sellele, kui hea on su üldfüüsis. Aga kindlasti sarnaselt oma isale ei pane ma ette kätt alavalikul - tähtis on see, et teha hingega ning mitte anda alla esimese takistuse ilmnemisel.

Gedly Tugist rääkides, siis temaga sihite Pariisi olümpiat?

Ma usun küll. Ma ütlen alati talle, et kõik on võimalik ja suurimad piirid paneb endale sportlane ise. Olümpia-normid on muidugi karmiks läinud ja tänu rankingusüsteemile tekib ebavõrdseid olukordi, aga vähem kui olümpiale kvalifitseerumine ei saa sihte seada (*olümpianorm on 64 meetrit, Tugi praegune rekord 58.39 - toim*). Loodetavasti võistlussuvi läheb hästi, praeguseini on ettevalmistus kujunenud kenasti. Järgmise sügise ettevalmistust alustades peaks sportlane kindlasti mõtlema, et lähed olümpiale võistlema. Usun, et tänavau on ta võimeline pääsema Budapesti MMile ja kõikide asjaolude kokkulangemisel ka pääsema lõppvõistlusele. Rõhutan, et ta on veel päris noor ja mina olin 21-aastasena tema kõrval täielik amatöör - Gedly harjutab juba väga professionaalselt.

Kuhu edasi? Sport, treeneripaberid, ettevõtlus?

Oleme ausad, olümpiatasemel sportlast ma kahtlen, kas minust enam saab. Pärast karjääri lõppu enda koha leidmine ühiskonnas ja huvide mõttes on väga keeruline. Mõnel läheb natukene pehmemalt, mõnel natukene karmimalt. Lõpetan hetkel ülikooli, võiks ka treeneripaberid teha, aga kas ma olen hea treener, seda ma ei tea. **Tunnetad ka neid karme karisid, mida paljud tippsportlased on pärast karjääri pidanud kogema?**

Eks ma võtan seda oma elupõhimõtete järgi, sellises vanuses peaks juba mõistus peas olema ning üldine elu ei tohiks nii rivist välja lüüa. Sport on mingi osa elust ning pärast tippsportkarjääri peab elu muutuma. Võib olla ma ei olnud valmis muutuseks nii

varakult ehk 2019. aastal, aga kunagi see tuleb igapähele. Nüüd on võimalus kombata järgmist sammu ja eks spordiga soovin ma mingil moel ikka seotuks jääda.

Igal sportlasel on olnud madalseise ning ilmselt isegi musta masendust. Kes ja kuidas on sind kõige rohkem aidanud, kui oled olnud vaimsest raskes seisus?

Vaimseid madalseise enne 2019. aasta Doha MMi vigastust pole nagu olnudki. On muidugi olnud läbikukkumisi või läbipõlemisi, aga ma olen püüdnud neid alati nii ära kasutada, et nendest kasu lõigata. Panna need motivatsiooniks uue hooaja ettevalmistusel või õppida vigadest, et neid negatiivseid tundeid enam mitte tunda. Väga paljud altsminekud on sillutanud tee selleni, et lõpuks sai minust maailmatasemel viskaja. Neid nurki, mida tuli ära lihvida, oli ikka mitmeid ja seda mõnusam on hiljem karjäärile tagasi vaadata ja mõelda, et kõik see õnnestus peaaegu täiuslikult. Statistika paranes, kõrges konkurentsis võistlemine paranes ja rasketes situatsioonides endast maksimumi kätte saamine läks samuti paremaks.

Ilma tiimita ja lähedasteta ei oleks see kindlasti võimalik, kõik inimesed, kes minu lähimbruses on olnud, on väga palju vaeva näinud selle nimel, et mina saaksin teha oma asja nii, nagu ma tahaksin.

Karm tee on allamäge, aga teine on ülesmäge poliitikasse ja Toompeale. Kas on sulle tehtud ettepanekuid poliitikasse minna?

On olnud. Ei hakka erakondi välja ütlemat, aga olen viisakalt ei öelnud. Ei ole võimalik, et hea sportlane on kindlasti hea poliitik, see on teine eriala, teine vaist, teised mõtted. Sportlaste hääl poliitikasse jääb tihtipeale väiksemaks, kui see oli spordiareenil.

Siin väikses Tõrva linnas peab

poliitikas olema alati suund paremuse ja headuse poole. Mida vähem võitlemist ja kisklemist omavahel, seda parem tulevik meile endile ja meie lastele - harmoonia loob alati põhja kasvuks. Üritan oma asjade kaudu parandada kogukonna elukvaliteeti ja taset, seal kus võimalik on abistada, seal proovin abistada.

Oled ka oma meediaga suhtlust kõvasti arendanud aegade jooksul...

Eks ta on ajas arenenud ja tunnetan paremini nuppe, tean, kus ja mida öelda. Nüüd, kui ma enam nii kõrgel tasemel ei võistle, siis on jutt kindlasti läinud vabamaks.

Vahetult enne suuri võistlusi ei lugenud ma enam ajalehti, sest kui midagi vabamalt kusagilt välja ütlesid, siis sellele keerati vinti peale. Eks paratamatult kipud sellele mõtlema, kui sõnu keeratakse nii, et kaob ära see mõte, mida öelda tahtsid.

Enne suurvõistlusi intervjuude andmine oli isegi raskem kui kvalifikatsioon. Ma olin väga kontrolliv oma sõnakasutuses ja andsin väga igavaid intervjuusid, et mitte anda signaale oma vormi osas. Ei ole mõtet ju rääkida oleksitest - kui võidad medali, räägime medalist, kui ei võida, siis räägime kaotusest.

Kui oled tippvormis nii vaimsest kui füüsiliselt, siis enesekontroll sõnade ja väljenduse mõttes on ka kontrolli all. Aga kui oled natukene terviseiga kimpus või varjad midagi ja ei tunne ennast enesekindlalt, siis kipub suu rääkima rohkem, kui peaks. Aga lõppkokkuvõttes annad sa ju vastuseid küsimustele ikka ise ning selliseid, nagu ise soovid.

Aga kui meedia sind tähele ei pane, siis pole sind ka justkui olemas?

Lõppkokkuvõttes käib tippsport tulemuste peale. Sportlastest on mõtet rääkida siis, kui need tulemused on käes. Kui

on noor, andekas ja ambitsioonikas sportlane ja teda hinnatakse selle järgi, palju tal on sotsiaalmeedias jälgijaid, siis see ei ole päris õige.

Ma tean, et meediaga ei ole mõtet vaenujalale minna ning mul pole ka põhjust olnud. Aga no eks pärast Dohat olid mustad taustad ja pealkirjad sellised, nagu tahetakse mind kiristu panna.

Milllega sa praegu oma sportlikku meelelahutust maandad?

Kõige enam korvpalliga. Eelmine suvi panin kodumaja kõrvale ka korvilaua püsti ja ülisuperäge on vahel lihtsalt viskamas käima. Korvpalli olen mänginud ka sügisel pärast hooegade lõpetamist. Eks discgolfi ja rattasõitu saab ka tehtud, aga kui põhiorhk läheb kergejõustikule, siis trennid ikka väsitavad päris ära.

Millal sinust film valmib?

Materjali on päris palju ja usun, et Steiv Silm selle kompoti kindlasti kenasti kokku paneb. Eks ta oli minu loomuse vastane tegevus ja võimalik, et valmistasin parajalt peavalu filmitegijatele. Usun, et nad ei ole põikpääsemat inimest maailmas näinud.

Sul on nüüd Tõrvas ka krunn, kuna Tõrva maja ehitad?

See oli juba ka mu isa soov ehitada sinna järve kaldale, põnda peale väike majakene. Aga toona ta ei saanud selleks luba ning eks sealt hakkas ka mul see mõte peas ketrama, et tulevikus võiks olla seal maja, kus oma perega elada. Ma ei pea isegi tõestama, et mulle meeldiks Tõrva elama tulla. Aga seda, kuna maja kerkima hakkab, ma ei oska öelda. Hetkel on hinnad kallid ja ma loodan, et teised naabrid ka natukene ootavad ning ei hakka kohe homme suuri maju sinna peale ehitama.

Ükskõik, kuhu sa lähed, oled alati naeratav ning heatujuline. Kuidas sa seda suudad?

Ma arvan, et igal inimesel on omad tõusud ja mõõnad, aga kas on oluline neid mõõnu kõigile välja näidata. Igalühel on omad katsused ja probleemid ja see käib elu juurde. Hoida kõige selle juures head meelestatust on väga oluline. Tahta elust nii läbi triivida, et teel pole ühtegi lainetust või mõõna, pole kahjuks võimalik, seega nautida seda siledat merd või tõusu ja olla ka lootusrikas siis, kui kõik ei suju

RITSU NOORTETUBA TOIMETAB AKTIIVSELT JA LÕBUSALT

Giia Timpson

Ritsu noortetoal, mis on üks osa Ritsu kogukonnakeskusest, on olunud äärmiselt tegusad kuud. Mida kõike me siis teinud oleme?

Retrodiskot nautisid igas vanuses noored.

Kui aus olla, siis kohe ei teagi, kust alustada. Kindlasti üks kõige põnevamaid ja täiesti teistmoodi kogemus oli noorte jaoks projekt „Tibud“. Jaanuaris toime noortekeskuse inkubaatori, panime munad masinasse, jälgisime hoolega juhiseid ja ohh seda noorte rõõmu, kui 21 päeva pärast esimesed tibud inkubaatori all ringi sidistasid.

Noored pidid iga päev mune keerama, jälgima temperatuuri ja õhuniiskust, ka nendel päevadel, kui maja oli kinni. Kokku tuli meil munadest välja 15 tibu, inkubaatori all oli 32 muna. Noored said väga hea kogemuse selle projektiga, sest oli näha, et enamikel puudus arusaam, kuidas see tibu päriselt siia ilma tuleb, ning tuli teha ka seletustööd, et igast munast ei tulegi tibu. Tibud olid meil paar nädalat kogukonnakeskuses kasti sees. Tibusid käisid vaatamas nii Ritsu lasteaed-alkkooli lapsed kui ka pered Tõrvast. Noored suutsid küsida ka väga ägedaid küsimusi kogu selle protsessi kohta, näiteks: kust tulevad kuked, sest tibud on ju tüdrukud; kui poemunad panna inkubaatorisse, siis kas tibudel on templid peal jne.

Siinkohal soovin tänada Pille Paberitsi, kes meile inkubaatori tõi, täpsed juhised jättis ja käis noortega mune läbi valgustamas, et näha, millised munad on viljastunud ja millised mitte. Kui saabus hetk, kus pidime tibusid mööda kogukonnakeskust taga ajama, sest nad lendasid üle kastiääre, siis saime aru, et aeg nad on maakodudesse saata. See hetk ei olnud noorte jaoks üldse lihtne, mõnel olid silmis täitsa pisarad.

80ndate stiilis disko

3. veebruaril toimus Ritsu noorteoas Mulgimaa Noorte Piljarditurniir. Turniirist võtsid osa Tõrva, Ritsu, Karksi-Nuia ja Mustla noortekeskuse noored. Väga vinge õhtu oli. Esimene koht läks Mustlasse, teine Karksi-Nuia ja kolmas Tõrva. Kokku osales piljarditurniiril 18 noort. Piljarditurniir toimus HARNO projekti raames.

Suurejooneliselt sai tähistatud ka söbrapäeva. Noored korraldasid kaheksakümendate stiilis disko. Organiseerimise võtsid sel korral enda kanda Kertu Timpson ja Robin Pähklamäe, kes said nüüd oma loovtöö tehtud. Kertu ja Robin meisterdasid veel valmis väga ilusa fotoseina, kus noored said ilusaid pilte teha. Noori oli majas ligi sada ning enamused jäi neist ka ööbima. Diskoruumina kasutasime keldrikorrusel olevat ruumi ning ööbimine oli spordisaalis. Meil on äärmiselt hea meel, et meie üritusest võtsid osa ka Karksi-Nuia, Puka ja Mustla noored, kes tulid peole koos oma noosootöötajatega. Kui kõrvald muusikast ära väsisid, siis said noored mõnusalts oma aega veeta „Wanaka“ kohvikus, kus tublisti toimetasid Grete Rohtla ja Kert Glaser. Diskomöllu tegi meile Kris-Martin Väli, kes sai ka nüüd oma loovtöö tehtud. Pidul oli vingel ja tagasiside äärmiselt positiivne. Täname kõiki, kes meile appi tulid, sest nii suurt pidu tehes on palju „abisilmi“ vaja.

Õised lauamängud

Vaheaeg oli ka meil tegevusi täis, käisime väljasõidul Kalevipoja Kojas ja Jääaja keskkuses. Väljasõit toimus Helme Kodutähtede IHP projekti raames. Lisaks sellele kokkasime, loovusringis alustasid noored korvtööliste punumist ning nädal lõppes lauamänguõoga. Lauamängude mängimist alustasime reedel kell 18 ja viimased lõpetasid varahommikul kell 5. Vahepeal tegime ikka väikseid sirutuspause ka, selleks olid noored näiteks saali üles pannud sportliku seiklusraja, tegime süüa ja tantsisime. Lauamänguõod juhendas Toomas Timpson.

Tõrva elanikele suunatud sündmus aitab leida turvatunnet tuleviku suhtes

Hiljutised uuringud näitavad, et inimeste ebakindlus tuleviku suhtes on kasvanud. Kohalike toetamiseks korraldatakse Tõrvas aprilli alguses selleteemaline avalik üritus.

Siseministeeriumi tellimisel tehtud uuringust tuleb välja, et ligi pooltele Eesti inimestele tekitab kõige suuremat muret sõjaolukord. Järgneb põgenike suur sissetõule (45%), terrorirünnak (35%) ning elutähtsa teenuse pikaajaline katkestus (40%). (Turu-uuringute AS, 2022)

Kogukonna inimeste toetamiseks praegusel ebakindlal ajal korraldab Tõrva Jehoova tunnistajate kogudus avaliku sündmuse teemal „Kindlustundega tulevikku“. See toimub 2. aprillil kell 15 aadressil Valga mnt 61, Tõrva.

Jehoova tunnistajate pressiesindaja Tauno Ernitsa sõnul ei ole tegu ainult usklike üritusega: „Oodatud on kõik, kes on mures tuleviku pärast, sõltumata sellest, mida nad usuvad.“

Tegemist on esimese osaga kahest avalikust üritusest, mis korraldatakse kõigis Jehoova tunnistajate kogudustes aprilli alguses.

Tõrva valla elanikke kutsutakse kuulama ka ettekannet Jeesuse surma tähendusest, mis toimub teisipäeva, 4. aprilli õhtul.

Sissepääs nendele üritustele on tasuta ja registreeruda

ei ole vaja, programmi on võimalik jälgida ka videoülekanne teel. Lisainfot sündmuste kohta leiab Jehoova tunnistajate ametlikult veebilehelt jw.org (Meist -> Koosolekud).

Lisainfo:

Jan-Jesaja Alliku,
Jehoova tunnistajate kontaktisik;
jesaja.alliku@gmail.com /
press.ee@jw.org+372 5340 1881

Tõrva Jehoova tunnistajate kogudus

- 2. aprillil kell 15 avalik üritus „Kindlustundega tulevikku“
- 4. aprillil kell 19.45 ettekannet Jeesuse surma tähendusest
- Koosolekud toimuvad aadressil Valga mnt 61, Tõrva. Programmi on võimalik jälgida ka videoülekanne teel.

Lisainfo: tel 5559 4411 või jw.org (Meist -> Mälestusõhtu).

COMBIWOOD

Valgamaal asuv puitliiste valmistav ettevõtte Combiwood OÜ otsib enda meeskonda

VAHETUSE MEISTRIT

Combiwood OÜ on eestimaisel kapitalil põhinev moodne puidutööstus, mille põhitegevus on värvitud puitliistude tootmine. Tõrva vallas asuvas kaasaegses tehases töötab üle 150 töötaja.

Meistri peamised tööülesanded on:

- meeskonna juhtimine
- osakonna töö planeerimine ja organiseerimine
- tootmistõrgete lahendamine

Ootused meistrile on:

- hea juhtimis- ja suhtlemisoskus
- tehniline taip
- pingetaluvus ja vastutustunne
- eesti keele valdamine
- valmisolek teha tööd vahetustes

Ettevõtte pakub meistrile:

- nüüdisaegseid töövahendeid
- konkurentsivõimelist töötasu
- väljaõpet juhendaja kõrval
- kollektiivpuhkust suvel ja talvel

Kandideerimiseks saada palun oma CV mikko@combiwood.ee

5198 3360

Kokku koorus toredas projektis 15 tibu.

EESTI VABARIIK 105

Tõrvas tähistati Eesti Vabariigi 105. aastapäeva suurejooneliselt. Päev algas juba kell 8 hommikul, mil Tõrva kesklinnas olevale Veskijärvele kogunesid kalastushuvilised.

Tõrva gümnaasiumi pargis asuva Vabadussõja mälestusamba juures peeti tseremoonia kõnede ja

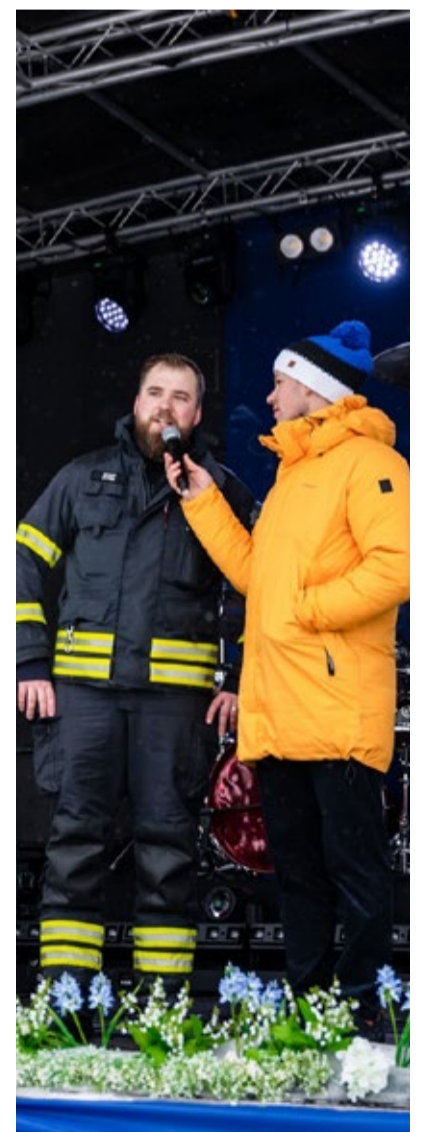
pärgade asetamisega. Sealt suunduti ühismatkaga keskvaljakule perepäevale, mille kulminatsiooniks oli Tanel Padarija Lenna Kuurmaa kontsert. Päeva lõpetas Tõrva Kirik-Kammersaalis kontsert „Karikakrakkilillemaa hingus“.

FOTOD: Egon Bogdanov

MÕTETES UKRAINA RAHVAGA

Vello Jaska

Agressori ahnus
ei tunne piire
ja arulagedus
otsa ega äärt.
Ja sumbunud mõistus
ei mõtle,
mida rahu
on väärt.
Aga vaba rahvast
ei kohuta
julmuri kuulid
ja mürsud.
Nad oma elu hinnaga
kaitsevad isade maad.
Nüüd Ukrainas
murduvad elud,
õhk nõretab
õigete verest.
Ja ronkmust,
pime vari
hõljub maailma kohal.
Ei rāpast sõda küll peata
süüta rahva
südamevalu.
Vahe teras
ja sõduri vaprus
võitlevad vabaks
selle põletet maa.
Kord tankiroomiku rööpas
tärkab malbe lootuse õis.
Ja vaba Ukraina
taevas
te rahvuslipp
kõrguda võib.

Ukraina andekas noorsportlane treenib Tõrvas

Egon Ilisson

17-aastane Lev Timofejev treenib Tõrvas oma isa Fjodori näpunäidete järgi. Sõja eest Eestisse pakku tulnud perekond on pärit Ukrainast Donetsk oblasti, aga hetkel on nende peatuspaigaks Ehitajate tänava kortermaja Tõrva linnas.

Lev on erakordne võitluskunstide talent, kes on oma vanuseklassides tulnud ka mitmekordseks Ukraina meistriks. Levil on Shotokani karates teise astme must vöö ja taekwondos esimese astme must vöö.

„Olen sporti teinud alates viiendast eluaastast,” räägib Lev, et kogu tema teadliku elu on spordisaalid olnud tema jaoks kodused. „Ka mu isa on poksiga tegelenud aastaid ja õpetanud mulle armastust spordi vastu lapsepõlvest peale. Sealhulgas õpetanud ka poksimit,” sõnab noormees. 19. veebruaril osaleti Balti meistrivõistlusel karates, kus noormees saavutas hõbemedali.

„Treenime praegu Tõrva spordisaalis ning siinkohal on suureks abiks Viljo Grauding. Hetkel treenin üksi, aga mu isa aitab mind igapäevaselt,” räägib Lev, et kahjuks pole tal juba pikka aega sparringupartnerit olnud. „Kuna pole kellekagi koos harjutada, siis on ka oluliselt raskem esineda võistlustel,” tunnistab Lev, et tema suur soov oleks rohkem koos teiste võitlejatega treenida. „Kahjuks meil ei ole transporti, et teistesse Eesti linnadesse sõita treenima. Bussigrافیk on selline, et me ei jõua kuidagi viimasele bussile, et koju naasta,” räägib Lev, et kui keegi sooviks temaga koos trenni teha, oleks tal ainult hea meel.

„Tahame erilisel tänada Viljot, et andis meile võimaluse iga päev treenida ja kes meid üleüldse väga palju aitab,” on Lev ja treenerist isa Fjodor tänulikud külalislahkuse eest. Järgmised suured karatevõistlused on XVI Baltic SKDUN karate Championship 6. mail Lätis Jelgavas, kuhu tuleb kohale üle 700 osaleja. „Osalen seal 18+ vanusekategorias. Loodan seal hästi esineda ja võiduga tagasi tulla,” tänab Lev Eestit ja kõiki eestlasi abi ja toetuse eest.

Pikemat usutlust Levi ja Fjodoriga sellest, kuidas neil Tõrvas läheb ning kuidas on võetud siin vastu Ukraina kogukond, on võimalik lugeda juba aprilliku Tõrva Teatajas.

SUUSASERIAAL JA SUUSARAJAD OLID TÕELISELT POPULAARSED

Tõrva Liigub!

2023 on liikumisaasta - liikumisaasta eesmärk on inspireerida Eesti inimesi, leidmaks tee regulaarse liikumisharjumuse juurde ning olla seeläbi tervemad ja õnnelikumad. Tõrvakad on liikumisusku, liigutakse aastaringiselt, tehakse kepikõndi, jalutatakse ja joostakse, sõidetakse jalgrattaga ning suusatatakse.

Tõrva suusaseriaal 2023 pidi algama juba 8. jaanuaril, aga selleks ajaks oli esimene korralik lumekiht, mis juba novembri lõpus suusarajad lubas ette valmistada, sulanud. 22. jaanuaril olid aga suusarajad taas valge lumevabaga kaetud ning rajameistril suusarajad ette valmistatud. Suusaseriaal sai alata - ühtekokku kuuel järjestikusel pühapäeval sai suusarahvas kokku, et mõõtu võtta suusatamises. Pühapäeval, 26. veebruaril peeti Tõrva suusaseriaal 2023 viimane osavõistlus. Kokku toimus 6 osavõistlust, seriaalis osalemiseks oli vaja vähemalt kolmel osavõistluse punktide summa. Suusaseriaalis osales 84 suusasõpra, osalusordi kogunes 287, läbitud suusakilomeetrite arvu aga oli keeruline kokku lugeda, suusasõbrad tegid nii soojendussõite kui peale võistlussõitu ka suusarõõmu kogumise ringe. Enim oli suusasõpru suusarajal 5. veebruaril, kui sai tutvuda Suusabussi tegemistega. Neljal osavõistlusel sõideti vabas ning kahel korral klassikalises tehnikas. Igal pühapäeval oli suusarajal ka neid suusasõpru, kes võistlussõitu ette ei võtnud, aga kogusid suusarõõmu ja suusakilomeetreid. Nii suusaseriaalis osalejaid kui ka pühapäeva suusatajaid oli lisaks tõrvakatele ka kaugemalt: naabrid Mulgi, Valga ja Elva vallast, aga ka Tartust ning Tallinnast. Alati jagus neil kiidusõnu suusaradade ettevalmistajale kui ka korraldajale. MTÜ Tõrva Spordiselts tänab omalt poolt kõiki suusasõpru!

Tõelised suusahinged

Igal osavõistlusel said suusasõbrad väikese magusa osavõitumeene, peale sõitu aga kosutust kuumast mustikajoojast, tänane Külluse mahla eest Rõngu Mahl AS meeskonnast Kaisa Elbrechti. Samuti loositi osalejate vahel Liikumisaasta 2023 ja Eesti Terviserajad loosiauhindu.

Tõrva suusaseriaal 2023 tublimate autasustamine ja tänamine toimus 5. märtsil, ikka tuttavas suusapaigas Härma suusaringil. Kõige nooremate suusatajate hulgas paremusjärjestust ei selgitatud, kõik tublid suusatajad said nimelise medali: Lenna Uibo, Nora Pisartšik, Meribel Kurig, Meliine Kurig ja Ken Kirt. Ken on üks tõeline suusasõber, ta suusatas igal osavõistlusel suure kirega, finišijoonel kuulsate suusaportlase eeskujul pikali viskudes ning alati jäi veel suusarõõmu üle ning eesmärgiks seatud 5 lisaringi sai ka sõidetud.

Järgmistest vanuseklassidest alates sai tulemuste põhjal paremusjärjestus selgitatud. Tõrva suusaseriaal 2023 vanuseklasside võitjad on T7-8 Johanna Uibo, P7-8 Gregor Leeduks, T 9-10 Stella Uibo, P9-10 Robert Raal, T11-12 Keili Kirt, P11-12 Mathias Tammekivi, P 13-14 Simon Uibo, P15-18 Laur-Rogert Sulg. Naiste põhiklassis võidutses Heleri Rebane ning meeste klassis Karl Egert Sepp. Naisveteranide kiireim oli Kaja Tättar ja vanuseklassis N55+ Diana Genrihov. M40 vanuseklassi võitja Lembit Uibo, M50 Kunnar Vahi, M60 Ahto Pärt ja M70+ Mati Nurm. Mati on staažikas suusasõber, kel vist ei möödu päevagi, kui suusarajale asja pole. Lisaks suusakilomeetrite kogumisele on Mati ka suusaradadele lisalund tassinud, kui rajaolud jäiseks ja sula tõttu õhukeseks jäid, samuti ei pea suusamees paljudeks peatuda, et suusaradadele kukkunud oksid korjata. Mati oli kohal kõigil kuuel osavõistlusel, ikka alati rõõmsameelne ja igale suusasõbrale kaasa elamas hõisete ning ergutustega. Aitäh, Mati!

Hoidkem radasid!

Suusaseriaali osavõistluste vahel toimus 23. veebruaril öhtul II Härma ÖÖsuusk. Hämarat Härma suusaraja 1,6 km pikkust suusaringi valgustas 105 öueküünalt. Kel kaasas pealamp, sai ka 4,3-pikkusele suusarajal suusakilomeetreid koguda. 41 suusatajat üheskoos läbis sel öhtul 431 kilomeetrit! Täname kõiki suusasõpru osalemast, eriline tänu läheb neile, kes ei pidanud paljudeks ja tulid kaugemalt kohale, et suusarõõmust osa saada. Vabariigi aastapäeva nädalavahetusel kogusid liikumisharrastajad erinevatel liikumisüritusel enam kui 1000 liikumiskilomeetrit Vabariigi terviseks!

Tõrva suusaradadel saavad suusasõidud toimuda tänu rajameistrile Tauno Neumannile. Tänavu on talveilm olnud üsna heitlik- lund on sadanud küll piisavalt, samas ka jälle sulanud- seega on rajameistril olnud palju töötunde. Ühe suusaradade hoolduskorrale kulub umbes kolm tundi, rajahooldust teeb rajameister enamasti hilistel öhtutundidel, siis aitavad külmakraadid korrastatud rajad tugevamaks külmuda. Õnneks on sel aastal suur abi uuest lumerullist, mis teeb mitme eelneva hoolduseadme töö korruga. Märkimisväärselt mõnusamaks on rajameistri töö teinud ka aasta alguses Tõrva jõudnud rajahooldusmasin Polaris. Uus rajahooldusmasin on soetatud kultuuriministeeriumi poolt rahastatud regionaalsete tervisespordikeskuste arendamise projekti toel. Rajamasinaga sai tutvuda EV105 perepäeval, kui tehti maastikusõitu huvilistele.

Suusaradade hooldus jätkub, kuniks lund jagub, seega on kõik suusasõbrad oodatud suusatama. Endiselt palume jalgsi suusaradadel liikujatel kasutada üht rajaserva. Suusaraja ühes servas on klassikajalg, keskel vabas tehnikas suusatamise ala ning teises servas jooksjale/ jalutajale mõeldud ala.

Aitäh suusaürituste toetajatele kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupile ning Tõrva vallale!

Märtsis on liikumisaasta fookuses liikumine töökohal ja koolis, kui kooliperesid ja töökollektiive kutsutakse üles vähendama istumisaega, kasutades selleks töö- ja koolikeskkonnas kättesaadavaid lihtsaid võimalusi.

Asjalikke soovitusi jagatakse veebilehel liikumisaasta.ee.

Taaselustati Härma suusamaratoni traditsioon

V Härma suusamaraton peeti 2018. aastal ning tuli oodata viis aastat, et pidada maha kuues. Vahepealsetel aastatel ei lubanud lumepuudus maratoni pidada. Tänavu sadas lund isegi vahetult enne võistlust ning rajameistril oli tükk tööd, et suusarajad saaks kenasti võistlussõiduks ette valmistada.

25km pikkuse distantsiga suusarajale läks 27 suusasõpra. Vabas tehnikas peetud suusasõidul tuli läbida Härma suusaringil 4,3 km pikkust ringi kuus korda. Kuigi ilmaennustus lubas tugevat lumesadu, siis õnneks tihedam sadu jõudis võistluspaika alles maratoni lõppedes.

VI Härma suusamaratoni kiirem suusataja selgus pinevas finišiheitluses: Lauri Loog Järva- maalt ja Marko Nõmmik Valgast suutsid viimasel ringil 11-mehelisest grupist eralduda ja selgitasid maratoni võitja viimastel meetritel. Tänavusel Härma suusamaratonil krooniti võitjaks Lauri Loog, kiiremaks naiseks oli Carolin

Siimenson Tartust. Autasustamisele kutsuti kõik suusarajal käinud suusasõbrad – kõigile pandi kaela Tõrva Kunstistuudio poolt käsitsi valmistatud Härma suusamaratoni medalid ning meeneks maratoni logoga termosid.

Vanuseklasside võitjad VI Härma suusamaratonil: noormehed 15-18 Simon Uibo, naised 19-39 Carolin Siimenson, mehed 19-39 Marko Nõmmik, naised 40-49 Moonika Orasson, mehed 40-49 Lembit Uibo, naised 50+ Kaja Tättar, mehed 50-59 Lauri Loog, mehed 60+ Andris Dainis.

Enim osalejaid oli meeste 50-59 vanuseklassis, kus võtsid mõõtu 9 meest, tublisid naisi oli maratoni ajal 7, noorim osaleja Otepäält Karupesa Team suusapoiss Simon Uibo on sündinud 2010 ja vanimad Mati Nurm Tõrva vallast ning Andris Dainis Valkast 1949. aastal. Maratoonarid läbisid kokku 688 suusakilomeetrit!

- 25. märts kell 13 Kontsertmõtisklus Hingekeeled, Tõrva Kirik-Kammersaalis.
- 25. märts kell 15 Tantsupäev Ala rahvamajas. Esinevad tantsurühmad meilt ja mujalt.
- 30. märts kell 18 Neeme Ots ja Jaan Ots, Tõrva Kirik-Kammersaalis
- 31. märts kell 20 Argo Vals live-elektronika kontsert Pubis Juudas

KULTUURIKAVA

- 31. märts kell 19 huumoriõhtu „Killukesi elust enesest“ Tõrva kultuurimajas. Esinevad estraaditruup Tõrva Tilgad ja Ants Säks.
- 2. aprill kell 16:15 TRIO ARDITO esitab: Šostakovič, Prokofjev ja Debussy, Tõrva Kirik-Kammersaalis.
- 25. aprill kell 19 Tõrva noorteteater Hingevärvid lavastus "Kes saab noorust keelata, kui ta tahab hõisata" Tõrva Gümnaasiumi aulas.
- 25. aprill Tõrva valla laulukarussell „Tähtede lava“ Tõrva kultuurimajas.
- 25. aprill kell 15 Inspiratsioonipäev ja teetseremoonia Tõrva Avatud Noortekeskuses. Osalustasu 20€, noortele 5€.

Detailplaneeringu menetluse lõpetamine Valga 51a detailplaneeringu Järve puhkeala osas

Tõrva Vallavolikogu 13.02.2023 otsusega nr 1-3/2023/4 otsustati lõpetada Tõrva Linnavolikogu 15. juuni 2010 otsusega nr 15 algatatud Valga 51a detailplaneeringu menetlus Järve puhkeala katastriüksuse osas.

2010. aastal algatatud detailplaneering hõlmas kogu Valga 51a kinnistut (katastritunnus: 82301:007:0018, 100% sihtotstarbeta maa) suurusega 7,1 ha ning Järve puhkeala (katastritunnus: 82301:007:0019, 100% üldkasutatav maa), mis asuvad Tõrva linnas Riiska järve vastas üle Valga tänava. Planeeringuala suurus oli koos Järve puhkeala katastriüksusega ligikaudu 7,5 ha. Detailplaneeringuga sooviti Valga tn 51a katastriüksus jagada ning moodustada 25 pereelamumaa krunti, kolm tee- ja tänavamaa krunti ja üks tehisveekogu krunt.

Tõrva Vallavalitsuse 30.06.2021 korraldusega nr 2-3/2021/301 korraldati

Detailplaneeringu algatamise teade

Tõrva Vallavalitsuse 08.02.2023 korraldusega nr 2-3/2023/50 algatati Roobe külas Äärelinna kinnistu ja lähiala detailplaneering. Planeeringuala hõlmab Äärelinna katastriüksust ning osaliselt ka Pumbamaja ja 6 Valga-Uulu tee katastriüksusi. Planeeringuala suurus on kokku ca 1,5 ha.

Planeeringu koostamise eesmärgiks on rajada teenindusjaam-tankla koos vajalike rajatistega. Lisaks määratakse liikluskorralduslikud põhimõtted, üldised maakasutustingimused, heakorrastuse, haljastuse, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus. Planeeringualal kehtiva Helme valla üldplaneeringu kohaselt on detailplaneeringu koostamine nõutav, kui soovitakse rajada autoteenindusjaama, bensiinjaama.

Kavandatav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 lõikes 1 nimetatud

detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu 26.07.2021. Arutelul tehti ettepanek jätta planeeringualast välja vallale kuuluv Järve puhkeala katastriüksus. Tõrva Vallavolikogu 14.09.2021 otsusega nr 1-3/2021/17 kehtestati Valga 51a detailplaneering osaliselt. Kehtestamata jäi planeering Järve puhkeala katastriüksuse osas. Kehtestatud planeeringuala suurus on ca 7,1 ha.

Võttes arvesse asjaolu, et planeeringust huvitatud isik soovis, et detailplaneeringu menetlus Järve puhkeala osas lõpetataks ning esitas ka vastavasisulise avalduse, on detailplaneeringu koostamise lõpetamine põhjendatud.

Otsusega on võimalik tutvuda Tõrva valla veebilehel <https://torva.kovtp.ee> ning Tõrva Vallavalitsuses (Tõrva linn, Kevade 1).

Väljavõte 14.09.2021 kehtestatud Valga 51a detailplaneeringu põhjoonisest.

tegevuste nimistusse, mille korral keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) läbiviimine on kohustuslik ega § 6 lõike 4 alusel kehtestatud määruses (Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“) nimetatud tegevuse hulka, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang.

Detailplaneeringu algatamise hetkeks ei ole täiendavate uuringute vajadus teada.

Algatamise korralduse ja lähteseisukohtadega on võimalik tutvuda Tõrva valla veebilehel <https://torva.kovtp.ee/et/koostamisel-olevad-detailplaneeringud> ja Tõrva Vallavalitsuses (Kevade 1, Tõrva 68605, e-post torva@torva.ee, telefon 766 5310).

Seisan Riigikogus
julgelt Kagu-Eesti
inimeste eest ja
viin meie
inimeste sõnumid
Toompeale!

AITÄH
TOETUSE
EEST!

 Keskerakond

ESTER KARUSE

 Sotsiaaldemokraadid

Katre Kikkas

Karl Kirt

Aitäh!

Lugeja küsib, jurist vastab: Kas tööandja peab hüvitama prillid?

Lugeja küsib: Kas tööandjana olen kohustatud kuvariga töötamiseks vajalikud prillid töötajale täies mahus hüvitama? Kas võin kehtestada reegli, et prillide maksumus hüvitatakse peale teist tervisekontrolli, kui on selgunud, et töötaja nägemisteravus halvenes just selles töökohas töötamisel?

Vastab Piret Kaljula, Tööinspektsiooni töökeskkonna konsultant:

Vabariigi Valitsuse määrus sätestab, et tööandja peab töötajale, kes vähemalt poole oma tööajast töötab kuvariga, korraldama tervisekontrolli, mis hõlmab muuhulgas silmade ja nägemise kontrolli. Kontroll peab toimuma vähemalt iga kolme aasta tagant või arvestades töötavishoiuarsti või silmaarsti määratud tähtaega konkreetsele töötajale.

Prillide hüvitamise kohustuse kohaselt tervisekontrollis või muus töötaja läbitud töötavishoiuarsti, silmaarsti või optometri tehavas kontrollis selgunud info kohaselt vajab töötaja kuvariga töötamiseks prille või muid nägemisteravust korrigeerivaid abivahendeid, peab tööandja need hankima või kokkuleppel töötajaga hüvitama nende maksumuse.

Prillide hüvitamise kohustus ei olene sellest, kas töötaja nägemisteravus on muutunud selle tööandja juures töötamise ajal või mitte. Kui töötaja nägemisteravus ei võimalda tal sooritada tööülesandeid ning selleks on vajalikud abivahendid, siis olenemata töösuhte kestusest, on töötajal (ka uuel töötajal peale esmast tervisekontrolli) õigus hüvitisele.

Ehk, kui töötajale, kes töötab vähemalt poole tööajast kuvariga, on kuvariga töötamiseks vajalikud nägemisteravust korrigeerivad abivahendid, siis on tööandja kohustatud need hankima või nende maksumuse hüvitama.

Kuidas hüvitamine täpsemalt toimub, määrab tööandja oma sisemise korraga. Näiteks võib tööandja määrata, milline on maksimaalne prillide hüvitamise summa või summa eraldi klaasidele ja raamidele, samuti selle, millised dokumendid töötaja hüvituse saamiseks esitama peab. Hüvitada tuleb nii klaaside kui raamide. Määratud hüvituse suurus peab olema piisav, et töötajal oleks võimalik omale prillid soetada.

Tööandjal on kohustus hüvitada prillide maksumus täielikult (määratud limiidi piires), kui töötaja kasutab prille ainult töö tegemiseks. Sellisel juhul saab tööandja oma sisemise korraga ära määrata, kuidas toimub ainult teiseks kasutamiseks ette nähtud prillide hoidmine. Kui töötaja soovib prille kasutada ka mittetöösteks tegevusteks (nt kodus lugemiseks või arvuti kasutamiseks), tuleb leida tööga seotud ja mitteseotud tegevuse proportsioonid ja osaliselt tasub abivahendite eest tööaja ise.

MUUSIKA, MIS TOIDAB HINGE

Harmooniliste helisemisteni, koorivanem Gerda Löökene

Foto: Egon Bogdanov

Tõrva Segakoori I poolaasta tegevused ja kontsertiderikas kevad-suvi.

Tõrva Lauluseltsi segakoor sai alguse juba 2022. aasta sügisest, kui dirigent ja koori juhendaja Maie Kala otsustas oma naiskoori täiendada meeshääältega. Intensiivsed proovid, vokaaltehnika ja õppemahukas repertuaar andis tõe minna aina paremaks ja tublimaks. Ja juba kahe kuu pärast esineti esimest korda Igavikupühapäeva raames 20. novembril Tõrva Kirik-Kammersaalis, kus mälestati lahkunuid Tõrva vallas.

Järgmine ülesastumine segakooril toimus 4. detsembril „Jõuluime ootuses“ koos Tõrva Muusikakooli muusikutega. Samal kontserdil sulasid tervikuks Tõrva Tütarlaste koor ja segakoori ühiselt lauldud laulud.

24. veebruaril, Eesti Vabariigi iseseisvuspäeval, toimus seondkava „Karikakra-Rukkilillemaa hingus“ muusikas ja luules. Aeg, mil tulla taas kokku – laulda ja kuulata emakeelt oma ilus ja valus, peites end väestavatest hingesõnumitest, nagu looduse armastus, maarahva vabadus ja isamaa hoitus.

Harmoonia, rõõm laulmisest ja pühadus on meie koori jaoks tähtsal kohal, samuti tähtpäevade tähistamine ja lustlik sünnipäevalaulude laulmine. Südamelähedaseks sai K. Kikerpuu laul „Kui kustunud päiksenaer“, meenutades möödunud suve. Loomingulist kulgu viis edasi O. Ehala laul inglitest „Jõuluõöl juhtuda võib ime“ ja Eesti iseseisvuspäeval esitatud A. Mattiiseni laul muusikalist „Väike merineitsi“. Repertuaari on võetud ka võimas A. Vivaldi teos „Gloria“, mida on võimalik kuulda järgmistel kontsertidel. Põnevaks ja huvitavaks kujunes K. A. Hermanni poolt seatud rahvaviisi „Kus sa käisid, vennakene?“ esitus kandleaatel.

Eriline tänu kuulub Tõrva Kirik-Kammersaali omanik Ilmar Kõverikule, helimees Jüri Salule ja koori kontsertmeistrile Thea Leitmaale.

2023 kevad-suvi saab olema segakoori jaoks mitmekülgne, põnev ja repertuaarirohke. Ees ootavad järgmised sündmused: 9. aprillil Helme kirikus 1. ülestõusmispuhal, 14. mail emadepäeva ühiskontserdil Tõrva keskväljakul koos tütarlastekooriga ja kooride väikeansamblitega. 3. juunil Valgamaa tantsu- ja laulupeol „Me rõõm on täitnud maa“ Valka laululaval ja 17. juunil suurvormi „Rahvalaulumissa“ (helilooja Tuuliki Jürjo) esitus Viljandi Pauluse kirikus.

Segakoori laulja mõtteid

Oleme tänulikud oma koorijuhatajale Maie Kalale ning äärmiselt tänulikud igale lauljale, kes Tõrva lauluseltsi tegevust sisukalt edendavad. Kui sajan või paar tagasi jätkus laulukoores meiegi kihelkonnas igasse küllasse, siis tänasel päeval suudetakse suurtes valdades paar koori moodustada. Seepärast on väga oluliseks tegevusviisiks koostöö. Ka muusika alal saame korraldada regionaalseid laulupidusid, kutsudes osalema koores kogu maakonnast või laiemalt. On oluline, et meie kodune kogukond oleks sellisel suuremal ühisel peol esindatud. Täna saame uhkusega Tõrva nime välja viia näiteks Valga maakonna, Viljandi praostkonna ja teistele laulupidudele.

Laulupidude kavad rikastavad ühtaegu meie koori repertuaari, mida saame pakkuda oma kodulinna ja -valla üritustel. Me suudame nüüd kindlalt kutsuda oma inimesi nautima tähtpäevade pühitsemist ning kosutama oma hinge vastavas meeleolus.

Laulukoor toob meid ka kokku ühiseks seltsimiseks. Koroonakriisi ajal harjusime oma koduse ja kinnise eluga. Avaneval ja vabaneval ajal on meil kohane oma elav suhtlemine taastada. Et me leiaksime seltskonna oma mõtete, soovide, elamuste vahetamiseks, et me ei jääks võõraks, vaid leiaksime oma tutvusringi, keda seob ühise huvina laulmine.

Nii annab meie osalemine laulukooris rohkem võimalusi osaleda oma kodukandi kultuurielu kujundamisel. Saame koos laulukaastrategia valida meelepärased laulud ja otsustada esinemise üle. Kutsume oma segakoori kindlasti juurde mehi. Ühiselt jagatud laul on meile kõigile kõlavam ja meeliülendavam.

Arvo Lasting

Valgamaal asuv puitliiste valmistav ettevõte
Combiwood OÜ otsib enda meeskonda

PUIDUPINGI OPERAATORIT

Combiwood OÜ on eestimaisel kapitalil põhinev moodne puidutööstus, mille põhitegevus on värvitud puitliistude tootmine. Tõrva vallas asuvas kaasaegses tehases töötab üle 150 töötaja.

Operaatori peamised tööülesanded on:

- tootmisliini seadistamine ja juhtimine
- kõrge tootmiskvaliteedi tagamine
- tootmistõrgete lahendamine

Ootused operaatorile on:

- tehniline taip
- pingetaluvus ja vastutustunne
- eesti keele valdamine
- valmisolek teha tööd vahetustes

Ettevõtte pakub operaatorile:

- konkurentsivõimelist töötasu 1500-2000€
- väljaõpet juhendaja kõrval

Kandideerimiseks saada oma CV aadressile
mikko@combiwood.ee. Lisainfo telefonil 5661 9820.

LEER KUI TÄHTIS ETTEVALMISTUS JA DIALOOG

ARVO LASTING

Taas oli heameel kuulda telefonikõnet, et leppida suveks kokku laulatus. Et korraldada pühalik talitus kirikus ja paluda Taevaisa õnnistust abielule, kodule ning pere elule. Aga laulatuse jaoks peab noorpaar olema ristitud ja leeritatud. Nii peame kevade jooksul korraldama leeritöö, et noorpaari mõlemad pooled oleksid suviseks laulatuseks valmis. Kuidas me sobitame leeritöö selle noorpaariga, seda lepime me veel omavahel täpselt kokku. Aga selisteks pühadeks talitusteks peame varuma piisavalt aega, et keskenduda palve ja õnnistuse kohtumisele ning hoiduda rutakusest sellisel olulisel sündmusel ja kordumatul hetkel.

Seepärast kutsume Sind osalema tänavusel leeriajal, et oleksid valmis edasisteks võimalikeks elu sammudeks. Leeriaeg annab ettevalmistuse laulatuseks, oma laste ristimiseks, ristivanemaks saamiseks, esmased teadmised ja mõistmised usuasjadest.

Plaanis on korraldada leeriaeg Helme ja Taagepera kogudustele üheskoos. Leeriajaga soovime alustada P, 26. märtsil kell 11 Helme kirikus. Kavandame leeritunnid üle

nädala pühapäeviti peamiselt Helme kirikus kl 11. Mõnel pühapäeval teeme leeritunni Taagepera kirikus ilmselt kl 14 algusega. Selle tegevuskava järgi soovime leeripüha korraldada 25. juunil pärastlõunal Helme kirikus.

Aga oma leeriaja plaanidega oleme paindlikud ja seame oma tegevuse ühise kokkuleppe ning ühise sobitamise järgi. Väga tähtis on mõista, et me ei soovi leeris mingit pingutamist ega stressi, vaid soovime pakkuda siin just lõõgastumist ja laadimist.

Leerikava põhineb katekismusel

ja Piiblit. Leerikavas leiame abi leeritööpikute. Samuti leiame Facebookist minu isiklikult kontolt avalikud leeritunni videod.

Samas tunneme suurt vajadust dialoogi järele. Julgen öelda, et kirikus leiame dialoogi võimalust kõige enam. Kirikus kehtivad küll oma kombid, tõesed ja piirid, kuid me saame kirikus küsida ja kõnelda just kõigest sellest, mis meid huvitab. Saame vahetada mõtteid, ideid, arvamusi ja kogeda elavaid emotsioone. Seepärast ootame Sind alati kirikusse kohtuma.

TEATED

- 26. märtsil kl 11 jumalateenistus Helme kirikus, leeritund.
 - 26. märtsil kl 14 jumalateenistus Taagepera kirikus.
 - 2. aprillil kl 11 palmipuudepüha Helme kirikus.
 - 6. aprillil kl 18 suur neljapäev ja armulaud Helme kirikus.
 - 7. aprillil kl.11 suur reede ilma armulauda Helme kirikus.
 - 7. aprillil kl 14 suur reede Taagepera kirikus.
 - 9. aprillil kl 11 ülestõusmispüha Helme kirikus. Tõrva lauluseltsi segakoor Maie Kala juh. Leeritund.
 - 9. aprillil kl 14 ülestõusmispüha Taagepera kirikus.
 - 16. aprillil kl 11 palvus Helme kirikus.
 - 16. aprillil kl 12 jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis.
 - 23. aprillil kl 11 jumalateenistus Helme kirikus. Leeritund.
 - 30. aprillil kl 11 jumalateenistus Helme kirikus.
 - 30. aprillil kl 14 jumalateenistus Taagepera kirikus.
- Nagu öeldud, leeritundide kava võib muutuda meie kokkuleppe korral

TÕRVA MISJONIMAJAS jumalateenistused pühapäeviti kell 15. Pühapäevakool kaks korda kuus. Palvused esmaspäeviti kl 11.

Kontaktandmed:

- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus
arvo.lasting@eelk.ee; 5249654; 7633340;
Swedbank a/a EE512200001120082428.
- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani kogudus
Swedbank a/a EE842200221013466795.
- TÕRVA IMMAANUELI KOGUDUS
isakodu1@gmail.com, 5663 3250; a/a EE841010202006874002.

RAO METALL on rohkem kui 10 aastase ajalooga ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli kärü kaheks tunniks.

Tõrva teenindusplats

Alates 3. aprillist oleme avatud
E-R 9 - 17

Kontakt +372 5300 5356
raometall@gmail.com

www.raometall.ee

FOREST RESERVES

OSTAME METSAKINNISTUID, KASVAVA METSA RAIEÕIGUST, PÕLLUMAAD KOOS METSAGA

+372 515 6858
info@forestreserves.ee
www.maa.ee

OSTAME PÕLLU - JA METSAMAAD

OLEME SUURIM ERAMA OMANIK VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA!

ANTS ERIK | ☎ 50 91 575

METSATERVENDUSE.EE

Akser OÜ pakub:

- Horisontaalpuurimise teenust; (torustike paigaldus kinnisel meetodil, kui ei taheta või ei saa lahtiselt kaevetöid teostada)
- Kanalisatsiooni- ja veetrasside ehitust;
- Septikute, biopuhastite, imbväljakute müüki ja paigaldust;
- Teede ja platside ehitust.

Võta ühendust akser.oy@gmail.com, tel 53 314 966.

Sõiduautode ja vanametalli KOKKUOST

ALATI HEAD HINNAD

☎ **5198 1222**

PETSERI 38A, VALGA
www.tolmets.ee

Teeme kõiki sise- ja välistöid, terrassi- ja katusetöid. Tel: +372 56276785
tiidukuldkaedou@gmail.com

Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine. Hüdrovoolikute valmistamine. Hüdromar OÜ tel. 56294013.

Müüb Tõrvas saepuru ümarbriketti. Pakub ka transporti, hind kokkuleppel.

25 kg / kott 8 €
1 t pakituna 25kg kottides 320 €

☎ 53 055 061
LKKyte

OMA KODUTALU ON KUTSUV NAGU MAJAKAS TORMIDE RANNAS

Vello Jaska

Neljaveoline sõiduk murdis nagu mängeldes paastukuu lumekeeriste tekitatud lumevaaludest läbi, kui me Lümatu talu poole teel olime. Sõidukit roolis Lümatu talu perepoeg Priit Pavelson.

„Minu kinnisidee oli elada oma talus. Mingisuguse nõukogudeaegse paneelmaja korteris elamine mulle ei meeldinud. Sellepärast unistasin niisugusest elukohast, mida ümbritseb kaunis loodus ning valitseb vaikus ja rahu,“ rääkis Lümatu talu peremees Mihkel Pavelson terekätt ulatades.

Toimekas ja särasilmne perenaine Õie tõstis aga aurava mulgi pudru tirina lauale ja ütles: „Kõigepealt maitseme, kuidas seekordne keedetis välja tuli, siis vestleme.“ Maitset hästi nagu alati.

Unistus kodutalust

Õie oli aastate eest lõpetanud Tallinna kaubandustehnikumi toiduvalmistamise tehnoloogi erialal ja töötas Pokardi kooli söökla juhatajana, kuid mingil ajal viidi üle Ridajasse äsja avatud söökla peakokaks.

„Peakoka põhiline ülesanne oli tegeleda paberite ja rahaga. Töötasin sealses sööklas kolm aastat. Tööpäevad olid väga pikad, kuid hea seegi, et mulle eraldati kolmetoaline ametikorter. Aga üsna pea ilmnes, et ka minule korteris elamine ei sobi. Sellepärast unistasin Riidajas olles tihti oma kodutalust, mis oleks maailma kärast eemal ja saaks elada nii, nagu hing ihaldab. Kasvõi paljaste jalgade ja kodukitliga õues ringi liikuda, nii et kellelegi silma ei puutu,“ rääkis Õie oma kunagisest salasoovist.

Ühel hetkel kandiski Mihkel oma kaasale ette, et sobiv eluase on välja valitud.

„Selle looduskaunis kohas oleva Lümatu talu ostsin omanikult 1982. aastal. Talu oli küllaltki trööstitus olukorras, kuid ümbrus oli siis ja on praegugi maaliline. Algul elasime talus Õiega kahekesi, kuid samal aastal sündis perre poeg Priit.“

„Minule meeldis siin kõik juba esimesest pilgust. Olen alati kõigea nõus, mis Mihkel teeb või on teinud,“ ütles Õie rahulolevalt.

Leningradi turule

Mihkel hakkas tööle Taagepera sovhoosis. Et seda talukohta osta saada, pidi ta eelnevalt Taagepera

Pavelsonide kolm põlvkonda oma uhiuue kodumaja ees: Keskel Õie ja Mihkel, taga Priit ja tema abikaasa Helis, ees nende tütar Lenne ja paremal Janne.

sovhoosi direktori Guido Laubega sõlmima lepingu, et asub sovhoosis tööle. Nii saigi Tihemetsa sovhoos-tehnikumis tehnik-mehaaniku kvalifikatsiooni omandanud Mihkel Pavelsonist Taagepera sovhoosi rohusöötade tootmise spetsialist. Ja seda kuni sovhoosi eksisteerimise lõpuni.

Õie kasvatas esialgu kodu lapsi, seejärel töötas 17 aastat Eesti Riikliku Kindlustuses.

„1982. aastal pärast Brežnevi surma valiti Juri Andropov uueks NLKP Keskkomitee peasekretä-

riks. Selleks ajaks oli Venemaa piltlikult öeldes paljas ja näljas. Aga Leningradi turg oli lahti. Sellest johtuvalt hakkasime oma majapidamises põllusaadusi kasvatama, loomi pidama ja kõiki saadusi Leningradis müümas käima. Sinna võis müügiks viia mida iganes ja raha tuli. Igal juhul rohkem küll, kui sovhoosid või kolhoosid oma töötajatele palgaks maksid,“ jätkas perenaine.

Kui sovhoos lõpetas, hakkasid Õie ja Mihkel Pavelson oma kodutalus tootmist edendama. Põhilisteks tootmisharudeks olid loomapidamine ja

teraviljakasvatus.

Tööd oli palju, aga mingit tulu sellest lõputust rügamisest esialgu ikka oli ka. Vähemalt nii palju, et lapsed Priit ja Kristiina said ära koolitatud. Kusjuures Kristiina lõpetas Hugo Treffneri Gümnaasiumi, omandas kõrghariduse ja on praegu maaülikoolis hüdrobioloogia eriala noorenteadur.

„Mina hakkasin peale Tõrva Gümnaasiumi lõpetamist 2001. aastal Valdeko Kalamehe teadmisteletuginedes infotehnoloogiaga tegelema. Kaitseväest naasmise järel läksin Tartusse ja asusin IT alal tööle. Aastatel 2007-2015 töötasin maaülikoolis IT osakonna peaspetsialistina. Tuli tegelda sealse IT süsteemi arendamise ja väljaehitamisega. Selle kõrvalt tegin ka oma IT haldusettevõtte. Kuid eriti perspektiiviks see ei osutunud. Siis töötasin ühe aasta Tartu linnaraamatukogus, nüüd trükikojas. Ühtaegu omandan mikrokraadi Tartu Ülikoolis tarkvaraarenduse aluste ja tarkvaraprojektide juhtimise alal,“ tõi Priit välja mõningaid seiku oma õpingutest ja tööst.

Kuid siis tuli aeg, mil väikeettevõtetele ja -taludele hakati hingekella lööma.

„Hästi hakkasin elama siis, kui põllumajandusega lõpparved tegin. Ei tasunud lihtsalt enam ära. Väetised, kütus, õlid ja kõik muu läksid nii kalliks, et toodangust saadav tulu välja minekuid enam ei katnud. Rääkimata mingisugusest kasumist. Ehk teisisõnu öeldes nihkus suund väikeettevõtete ja väiketalu hävitamisele,“ rääkis Mihkel Pavelson nendest ebamäärastest aegadest.

„Kui talupidamise lõpetasin, läksin Luua metsanduskooli palkmajade ehitamist õppima. Pärast õpinguid käisin ka Soomes seda tööd praktiseerimas. Amet selgeks õpitud, ehitasin endale tiigi kaldale palksauna. Talvel töötasin oma metsas. Varusin kättepuid, tegelesin metsa hooldamisega ja vaatasin, kui suur on metsas tarbepuidu varu. Mul on metsas selline legendik, kuhu tahan kevadel rajada lehiseallee, kus iga pere liige saab omanimelise lehiserea,“ tõi peremees kuuldavale oma edasised plaanid.

Koostöö Kivimäega

Mihkel on saanud metsamajandamise konkurssidel ka mitmeid au- ja tänukirju.

Lümatu talu saun-puhkemaja saamisluhu on samuti märkimist väärt: „Algul tegime oma kodumaja

lähistele looduskaunisse metsaga ääristatud maale väikese tiigi. Siis kündisime ja tasandasime seda ümbritseva ala ära ning viisime sinna ka elektri. Siis alles tuli sauna ehitamise plaan.“

Nüüd on see saun-puhkemaja valmis. Nii oma perele kasutamiseks kui ka mitmesuguste ürituste korraldamiseks. Ja neid on toimunud ridamisi.

Hiljutine sauna eelmaraton kujunes väga põnevaks. Rahvast käis nagu murdu. Oli igasuguseid inimesi näha ja erinevaid keeli kuulda. Üldine hinnang oli, et külalastajad jäid Lümatu talu saunaga igati rahule. Puhkevõimaluste ja majutamise osas tehakse koostööd Kivimäe turismitaluga.

„Kui saun valmis sai, hakkas mõte juba uue elumaja ehitamise suunas liikuma. Nüüd on uhiuus, mugav ja soe kodumaja ka valmis. Selle ehitamise endise talu hobusetalli vundamendile. Raha läks küll kõvasti, kuid pensionist on palju abi, maad on rendile antud, kasvuhuone ja väike aiamaalapp on ka. Lisaks on mul terve keldrimägi mitmesugusei lilli täis istutatud. Nüüd ootan väga kevadet, mil ilmad soojaks lähevad ja nad õide puhkevad. Siis on siin nii ilus, et hing lausa heliseb sees. Nii saame oma kodutalus ilusti ära elada,“ ei varjanud talu perenaine Õie Pavelson rõõmu tehtu üle.

Seejuures ütlesid Õie ja Mihkel nagu ühest suust, et nad on suutnud oma talu hooned välja ehitada ja nüüd on neil plaanis kogu see töö siin nooremale põlvkonnale üle anda.

Seda kuuldes väitis Priit, et temal ongi perspektiiv oma perega kodukanti tagasi tulla.

„2011. aastal abiellusin veetleva neuu Helisega. Meil on väga harmooniline pere. Abikaasa töötab ning tütreed Janne ja Lenne käivad Tartus koolis.“

Oleme võtnud eesmärgiks talu endised hooned konserveerida ja hiljem jõudumööda taastada. Vana elumaja saab ehk turismi edendamiseks renoveerida ja kohandada.“

Sellele lisaks meenutas Helis muigamisi oma vanaema ütlust: „Vaata, et sa ilmaski mulgile mehele ei lähe. Aga juhtus nii, et läksin ikka mulgile ja ei kahetse.“

Oma kodutalu edendamise kõrvalt jääb Õie ja Mihkel Pavelsonil aega ja energiat ka oma tervise eest hoolt kanda. Nad käivad võimlemas, suusatamas ja ujumas - Tõrva Veemõnulas on nad sagedased külalastajad.